



VLAAMSE RAAD

ZITTING 1994-1995

OPENBARE COMMISSIEVERGADERINGEN

HANDELINGEN

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING
EN WETENSCHAPSBELEID

VERGADERINGEN VAN 21 FEBRUARI 1995

Interpellatie van de heer L. Appeltans tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de toekomst van het pluralistisch onderwijs

Interpellatie van mevrouw S. Creyf tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het volgen van buitengewoon onderwijs na de leeftijd van 21 jaar

Interpellatie van de heer L. Appeltans tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de doorlichting van de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs

Interpellatie van mevrouw R. Van Cleuvenbergen tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de opleiding tot verpleegkundige in Vlaanderen

WAARNEMEND VOORZITTER :
De heer J. Tavernier, ondervoorzitter

— *De interpellatie wordt gehouden om 10.37 uur*

Interpellatie van de heer L. Appeltans tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de toekomst van het pluralistisch onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Appeltans tot de heer Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de toekomst van het pluralistisch onderwijs.

De heer Appeltans heeft het woord.

De heer L. Appeltans : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, mijn interpellatie heeft tot doel enige duidelijkheid te scheppen in dit ingewikkeld dossier. Twee jaar geleden reeds heeft de heer Van Hooland namens de Volksuniefractie vragen gesteld over het pluralistisch onderwijs. De minister heeft toen in zijn antwoord verwezen naar de "oudstrijders" van de pluralistische eenheidsschool en de problematiek die zich in de jaren 1960-1970 voordeed. Dat resulteerde in de wijziging van de Schoolpactwet van 14 juli 1975 waarbij dan de mogelijkheid werd gecreeëerd tot het oprichten van pluralistische scholen die door de Raad van het Pluralistisch onderwijs moesten worden erkend.

Na het oprichten van die Raad op 31 mei 1983 werden er weinig concrete resultaten geboekt. Het is duidelijk dat er vanuit de politieke wereld, ook vanwege de minister, weinig inzet is betoond om de werking van de Raad te stimuleren.

De kern van mijn interpellatie gaat dan ook over de vraag in hoeverre de Vlaamse Raad wil dat actief pluralisme, dit betekent het waarderen van de veelheid van stromingen en waarden en het creëren van kaders daartoe, in het onderwijs een kans krijgt.

Het actief pluralisme bestaat trouwens ook in ons omringende landen zoals Duitsland, Groot-Brittannië en Ierland.

Het is goed nogmaals te herhalen dat het niet onze bedoeling is om met de pluralistische scholen een zoveelste net op te richten naast de bestaande netten. Dat zou totaal overbodig zijn. Wij menen echter dat een school zich moet kunnen bekennen tot onderwijs met een pluralistisch karakter naast onderwijs met een confessioneel of niet-confessioneel of met een neutraal karakter. Wij dringen dus aan op de keuzemogelijkheid voor een actief pluralistisch onderwijs dat van bijzonder groot belang kan zijn voor een verdraagzame samenleving.

Toen de ARGO werd opgericht, heeft de minister ons gewezen op de positieve neutraliteit die als een

nieuw pedagogisch project moest worden beschouwd met een lokale verankering. Het gemeenschapsonderwijs wordt wel meer voorgesteld als zijnde pluralistisch omwille van de pluriforme instroming. Wij stellen echter vast dat deze niet garandeert dat de werking van de officiële scholen actief pluralisme, in de betekenis van positieve waardering van de verschillen, waarmaakt. Het pedagogisch project moet bijzondere aandacht besteden aan waardenvorming. Ik beweer niet dat dit momenteel niet gebeurt. De lokale school, de inrichtende macht en alle participanten moeten kiezen voor een actief pluralisme. Zij hebben als taak deze pedagogische visie te bestuderen en ze te propageren. Het pleidooi is dus duidelijk. Wij vinden dat actief pluralisme niet of onvoldoende naar voren komt in het huidige onderwijslandschap. Wij vinden ook dat de minister en de overheid in het algemeen daarin te kort schieten. In die zin was indertijd de oprichting van de Raad van het Pluralistisch Onderwijs geen dwaasheid op zich, maar heeft de uitwerking tot nu toe niet gegeven wat wij ervan konden verwachten.

Ik weet niet of de minister zich nog herinnert dat hij in zijn antwoord in 1992 de Raad van het Pluralistisch Onderwijs een soort relikwie heeft genoemd en dat hij gezegd heeft de Vlaamse regering te vragen of die relikwie moest bewaard blijven. Tot nog toe hebben wij daarop geen dui-

Appeltans

delijk antwoord ontvangen, behoudens als wij de non-activiteit op dat vlak moeten beschouwen als antwoord op zichzelf.

Bij uitvoering van de wet zou eigenlijk vanaf 1 januari 1995 een nieuwe raad moeten worden benoemd. Die procedure voor de oproep had plaats op 2 maart 1994. De minister werd er op 4 mei en 9 november 1994 aan herinnerd, maar heeft er geen gevolg aan gegeven. Wat zal de minister doen?

In dezelfde lijn ligt de voordracht van de nieuwe voorzitter. De Raad heeft daarvoor op 26 november 1993 de heer Heylen voorgesteld. Tot nog toe is ook daar niets gebeurd. Graag kregen wij van de minister enige toelichting wat daarvan zal worden. Reeds tien jaar lang werd geen oplossing gegeven aan het acute probleem van de erkenning van de pluralistische scholen. In artikel 2, 5° van de wet van 1959 staat dat deze scholen dusdanig moeten georganiseerd zijn dat, onder voorwaarden bepaald door de Koning, de schoolgemeenschap geassocieerd wordt bij het beheer en dat de inrichtingen in principe openstaan voor het geheel van de lokale gemeenschap. De Raad van het Pluralistisch Onderwijs zou dan niet het recht hebben om in de plaats van de Koning deze voorwaarden te bepalen.

Ingevolge de staatshervorming was er ook de bevoegdheidswijziging en kwam de verantwoordelijkheid hiervoor te liggen bij de Vlaamse regering en de Vlaamse Raad. Dit standpunt zou door toenmalig minister Coens uitdrukkelijk zijn onderschreven. Om die lacune op te vullen, werden in 1986-1987 voorstellen gedaan. Ook de VLOR heeft op 12 februari 1992 een advies gegeven. De Raad van het Pluralistisch Onderwijs heeft daarop op 16 maart 1992 zijn commentaar gegeven dat aan de minister werd toegestuurd. Op 9 november 1994 werd er nogmaals aan

herinnerd. Tot nu toe echter allemaal zonder resultaat.

De Raad noemt het ontbreken van dit besluit de voornaamste reden waarom hij niet tot een erkenning van scholen is overgegaan omdat er aldus een juridische onzekerheid bestaat. Er zouden ondertussen wel reeds twee scholen zijn erkend.

Wat is het lot van het voorgestelde besluit? Deze vraag sluit aan bij mijn beginvraag : in welke mate wensen wij dat het pluralistisch onderwijs en de Raad van het Pluralistisch Onderwijs een rol spelen in ons onderwijsveld?

Wij moeten dan ook de vraag durven stellen in hoeverre het uitblijven van de beslissingen in strijd is met de vrijheid van onderwijs zoals ze in deze commissie vaak wordt geciteerd.

Het is noodzakelijk in de huidige gepolariseerde maatschappij een brug te slaan tussen alle aanwezige culturen en filosofische en religieuze strekkingen. De actief-pluralistische school is niet uitsluitend de school om dit waar te maken. Wij sluiten niet uit dat de pluriformiteit van de huidige bestaande officiële scholen kan worden gebruikt om tot een echt pluralistische opvoeding te komen. Deze denkpeste is behartenswaardig, het ene sluit het andere niet uit. De vraag is dan ook of er nog een instelling nodig is om deze pedagogische visie te bestuderen, en of deze instellingen in een pluralistische opdracht niet door één orgaan moeten worden gecontroleerd. Ik denk niet dat het de administratie toekomt die rol op zich te nemen. De administratie moet hierin neutraal staan. In die zin is er een college nodig dat mogelijkwerwijs heet "Raad van het Pluralistisch Onderwijs". In de mate de leden hiervan ervaring hebben opgedaan en met de studies die zij hebben verricht, kunnen zij een inbreng hebben en in een hernieuwde uitgediepte opdracht zinvol functioneren.

Ik heb begrepen dat het bedrag dat tot nu toe is besteed aan de Raad van het Pluralistisch Onderwijs minimaal is en zelfs niet het bedrag is dat zou worden besteed aan een inspecteur. Het financieel aspect is mijns inziens niet onoverkomelijk en is dus eerder een principieel gegeven.

Het gedachtengoed van de jaren zestig en zeventig is volgens mij nog altijd waardevol genoeg om het te koesteren en om het te propageren. De vraag rijst dan ook hoe wij dat zullen doen en hoe wij daar zelf impulsen aan geven.

De voorzitter : Ik wil mij graag aansluiten bij de bekommernis van de interpellant.

Naast de terechte praktische vragen rijst de fundamentele vraag over de toekomst van het pluralistisch onderwijs en wat er op het politieke veld wordt beoogd. Staan wij nog achter de optie die in het verleden is genomen om de mogelijkheid open te laten om pluralistische scholen op te richten, of beschouwen wij deze optie als een relikwie waarvoor geen uitvoeringsbesluiten nodig zijn?

Op het veld wordt terecht de vraag gesteld om zo'n mogelijkheid open te laten. Wij zouden er ons al te gemakkelijk vanaf maken door het gemeentelijk onderwijs als pluralistisch onderwijs te beschouwen. Er is mijns inziens een groot verschil tussen scholen met een neutrale visie - met daarbij nog het onderscheid tussen actieve en passieve neutraliteit - en wat men heeft beoogd door het invoeren van het begrip pluralistische school. Hieruit kan een dynamiek ontstaan die voor het onderwijs in Vlaanderen belangrijk kan zijn.

Mevrouw Leduc heeft het woord.

Mevrouw J. Leduc : Mijnheer de voorzitter, ik had het genoegen ooit deel uit te maken van de Raad van het Pluralistisch Onderwijs. In deze raad zijn heel wat krachtige opties en theoretische stellingnamen naar voren gebracht die nooit aan de praktijk zijn getoetst.

Leduc

Ik ben er nog altijd van overtuigd dat scholen met een totaal pluralistisch imago een weldaad zouden zijn voor het onderwijsveld. Eens te meer is echter gebleken dat ideeën op papier zijn gezet die nooit in de praktijk zijn gerealiseerd. In deze commissie kan worden onderzocht waaraan dit ligt.

Onze kasten bulken uit van de documenten. Een aantal mensen die de pensioenleeftijd hadden bereikt, vermeien zich in heel wat filosofisch gepraat, maar resultaten zijn niet geboekt.

De voorzitter : De minister heeft het woord.

Minister L. Van den Bossche : Mijnheer de voorzitter, collega's, als ik een titel zou moeten geven aan deze interpellatie zou die als volgt luiden : "Un peu de tristesse et beaucoup de nostalgie".

De idee is natuurlijk prachtig, en mijns inziens zijn alle collega's op alle banken nog altijd die idee toegevoegd. Alleen rijst de vraag hoe ideeën zich een weg banen in de maatschappelijke werkelijkheid. Er kan niet worden ontkend dat de maatschappelijke werkelijkheid sterk verschilt van die van de jaren zestig en zeventig.

Mijnheer Appeltans, de wijze waarop u uw interpellatie hebt beëindigd, geeft ook de vraag aan hoe wij daar vandaag gestalte aan geven.

De politieke vraag luidt : is het instrument dat wij daarvoor hebben gemaakt - of sarcastisch gesteld, het vehikel - nog valabel? Er is niets veranderd aan de idee? De idee werd toen echter geformuleerd in een vrij verstarde werkelijkheid waarbij de netten nog vrij monolithische blokken waren en de keuze van de ouders heel sterk geprofileerd was. Iemand van christelijke huize zou bijvoorbeeld nooit aan de VUB gaan studeren.

In sociologische termen zou de KUL op dat ogenblik in haar naam de hoofdletter -K- gebruikt hebben. Vandaag leven we evenwel in een heel andere werkelijkheid en zal die hoofdletter alvast minder groot worden geschreven. Die periode geeft dus een beeld van een vrij "geconstiperede" realiteit, bestaande uit hermetisch naast elkaar levende groepen waartoe men exclusief moest behoren. Bovendien beoefende deze maatschappij vorm nog zeer strikt de "schoolpactologie". Clichés beheersten de omgangssfeer : diploma's dienden als identificatiecriterium. De instelling waaraan men een diploma had behaald, stond garant voor de plaats die men in de maatschappij toebedeeld kreeg. Dat was nu eenmaal zo en het was niet eens zo'n gek idee van de mensen die het Schoolpact hebben bedacht. In 1958-1959 zou ik hoogstwaarschijnlijk met een gelijkaardige oplossing op de proppen zijn gekomen, want dit strookte helemaal met de op dat ogenblik heersende mentaliteit.

De maatschappij is intussen aardig wat veranderd. Het onderwijs op zichzelf is geëvolueerd. Vandaag zien we een veel minder monolithische opbouw van het nettenstelsel en gebeurt de invulling van de begrippen "vrijheid van school" en "vrije schoolkeuze" steeds minder netgericht en meer schoolgericht. De grondwetsherziening heeft met de invoering van het begrip "pedagogisch project" de evolutie in die zin nog doorgezet. Ook de manier waarop we de voorbije jaren het onderwijsbeleid gestalte hebben gegeven, wijst er telkens weer op dat de overheid zich in grote mate terugtrekt en dus alleen nog optreedt in de mate dat ze dat praktisch doeltreffend kan doen, en niet meer in zoverre dat theoretisch mogelijk is.

Vervolgens is er een invulling door het net en door de plaatselijke school, die zich doelbewust gaat profileren. Dat is een positieve evolutie die zich de jongste jaren duidelijk heeft ingezet. Uit een onderzoek van

professor Billet blijkt dat enkele jaren geleden nog slechts 17 procent van de ouders hun keuze motiveerden met ideologische, filosofische en religieuze argumenten. Dat percentage zal vandaag vast niet hoger liggen. Alleen de echte, "die hard"-types blijken dus nog op basis van het net te kiezen en zoeken een school binnen dat net die voor hun kind geschikt lijkt. We merken overigens dat in eenzelfde familie alsmaar meer verscheidene kinderen in verschillende onderwijsinstellingen schoollopen. Dankzij de verregaande profilering van scholen zien ouders terecht in dat niet elke school de ideale omgeving voor hun eigen kind vormt. De mentaliteit en de culturele aanpak van de ene school zullen dichter aanleunen bij de noden en behoeften van het ene kind dan van het andere. De keuze van onderwijsinstelling wordt zodoende nog slechts in 17 procent - of minder - van de gevallen daardoor bepaald.

De rest hanteert andere criteria. Daarbij kunnen de leeftijd van het kind en de nabijheid van de school natuurlijk een rol spelen, maar heel dikwijls richt men zich ook op de kwaliteit van onderwijs.

"Kwaliteit" wordt dan natuurlijk niet getoetst aan dezelfde voorwaarden als die waaraan wij belang hechten. Het kan bijvoorbeeld zijn dat de dochter van de slager er school heeft gelopen en dat die dan rechten heeft gestudeerd, wat dan automatisch zou betekenen dat het om een goede school gaat. Het essentiële is dat men op een of andere manier op zoek gaat naar kwaliteit in verhouding tot de eigenschappen en de aard van het kind. Dat is de hedendaagse werkelijkheid.

Het traditionele netbegrip is dus onderhevig aan een ernstige vorm van erosie. In tegenstelling tot de kloof tussen politici en burgers - dat is immers flauwekul van journalisten die niet lang genoeg naar school zijn gegaan om zelfstandig te leren denken - geloof ik wel in een gapende kloof tussen de maatschappij zelf en de

Van den Bossche

burger. Deze laatste aanvaardt de maatschappij niet meer. Als er al een afstand tussen de burger en de politiek bestaat, dan is het op het vlak van het onderwijs, maar daar wordt hoegenaamd geen aandacht aan besteed. Het kan misschien wel voer vormen voor een leuk boekje in de toekomst.

We hebben allemaal de neiging om nog sterk in "netwerklijkheden" te denken en het is ook onmogelijk ze absoluut uit te sluiten. Er zijn net zo goed voordelen aan verbonden als nadelen. Dankzij de netten kunnen we met zogenaamde gesprekspartners onderhandelen en hoeven we niet 3.000 scholen af te lopen. Wat beleidsbenadering betreft, heeft dit systeem dus zin.

De oprukkende erosie kan evenwel niet worden ontkend : de monolithische situatie van het praten over telkens weer hetzelfde met afzonderlijke leden van de netten is niet meer. Elke school draagt nu haar eigen verantwoordelijkheid en staat er steeds meer op dat haar eigenheid wordt erkend. De scholen verzetten zich bovendien heftig tegen een té grote wurggreep vanuit het centrum. Dat kan dan zoals in het vrij onderwijs een vrijwillig orgaan zijn of zoals voor het gemeenschapsonderwijs, een decretaal opgericht orgaan. Ik stel vast dat er zich op het terrein zelf iets aan het afspelen is, dat wij vanuit politiek oogpunt alleen naar waarde kunnen schatten door bij alle beslissingen en stappen de schoolvrijheid in acht te nemen en het beleid in de mate van het mogelijke terug te trekken. Juridisch-technisch houdt daar onze betrokkenheid op. De politieke wereld is in feite gedoemd om de sociologische realiteit achterna te lopen. Wie weet is dat lang niet zo negatief als we wel denken. Onderwijs ligt immers uiterst gevoelig in deze maatschappij. Het is de enige materie waarover in de geschiedenis twee zwaar explosieve situaties zijn ontstaan die op totaal verschillende wijze werden opgelost.

De eerste met Frère Orban, mondde uit in een overwinning van de andere partij en bijna een herstel van de vroegere orde - een "retour en arrière" als het ware - en de tweede, in de periode 1954-1958, leidde uiteindelijk tot het Schoolpact en alles wat daaruit is voortgevloeid.

De wetgever mag in elk geval deze sociologische evolutie niet belemmeren en moet erop toezien dat hij op het juiste moment het onderwijslandschap in een andere vorm gaat gieten. Op dat punt zijn we evenwel nog niet aanbeland. In 1988 heb ik voor de Senaat nog duidelijk uitgelegd dat we in feite van de "passieve neutraliteit" in wat toen nog het rijksonderwijs heette, aan het afstappen waren om plaats te ruimen voor zogenaamde "actieve neutraliteit". Dat kan niet in een handomdraai, er gaat een evolutie mee gepaard. Tijdens de discussie over het betrokken grondwetsartikel heb ik toen al heel bewust de deur opengezet naar een verscheidenheid in de profilering van scholen zelf. Ze evolueren immers op een verschillend tempo en vinden op die manier hun eigen plaats op de schaal van passieve naar actieve neutraliteit. Dat is de werkelijkheid in 1994-1995.

Dan kom ik weer terecht bij het andere aspect van dit plaatje : de Raad zelf. Ik heb een grote bewondering voor eenieder die zich in de loop van de jaren aan dit orgaan heeft verbonden. Op het moment dat de Raad werd opgericht, zouden de meesten wel bereid zijn bevonden erin te zeten. Ik zou ook hebben toegehapt, want de idee op zichzelf was uitermate boeiend. In een "geconstipeerde" wereld vormde dit de enige derde ontsnappingsroute, "the third way", uit de zwart-wit discussie die ons de mogelijkheid zou bieden om een "opener" maatschappijbeeld te creëren. We hebben het immers over de periode waarin bij heel wat jongeren niet alleen het keuze-aspect een plaats inneemt in hun denken, maar tevens Rokeach, met zijn boek "The open and closed mind", dat een

zwaar overwicht vormde. In het kader van de "open mind" bood de Raad dus een kansje in die richting.

Dat was toen de realiteit. Degenen die nadien gekomen zijn, hebben die idee gekoesterd met veel nostalgie, met een soort oudstrijdersgevoel. Ideeën uit de jeugd worden in de herinnering steeds mooier naarmate men ouder wordt. Ze waren misschien niet zo mooi, maar ze worden geïdealiseerd.

Ik wil wel de trouw aan de idee verdedigen, maar ik meen dat dit niet meer de aangewezen weg is. Ik heb dat ooit geantwoord op een vraag van de heer Van Hooland. De reactie was uitermate handig. Men heeft onmiddellijk twee scholen erkend. Ik wens nu niet boosaardig te zijn en te zeggen dat de interpellatie van de heer Appeltans waarschijnlijk opnieuw aanleiding zal geven tot de erkenning van twee scholen.

Ik heb hem gezegd dat ik na al die jaren - buiten het jaarlijkse werkingsverslag waarbij men telkens nagaat hoe het in het buitenland is gesteld - nog altijd niets concreets heb gezien. In al die jaren twee scholen erkennen, is toch een mager resultaat. Ik heb altijd gehoopt dat de Raad zelf het initiatief zou nemen om de discussie te voeren. Dat is nooit gebeurd.

Wij moeten de moed hebben te erkennen dat deze "derde weg" geen succes was. Er was niet genoeg steun bij de machtscenakels die bepaalden welke school pluralistisch kon worden en welke niet. Wij beschikten alleen over de idee, niet over de macht. Inmiddels hebben sommigen onder ons wel de macht verworven, maar de idee is via die weg niet meer realiseerbaar. Wij moeten daar afstand van nemen. Thans is er een nieuwe evolutie, die een bredere steun krijgt dan de vorige "derde-wegevolutie" - die slechts een voorhoedesteun had van mensen die wel nadachten en bewust wilden uitbreken - en waarbij men kiest zonder veel na te denken.

Van den Bossche

Ik kom terug op mijn voorbeeld van zoëven, namelijk de VUB. De huidige generatie VUB-studenten komt voor méér dan de helft uit het secundair katholieke onderwijs. Dertig jaar geleden kreeg de VUB nog het uitgesproken label "vrijzinnige universiteit" opgekleefd. Dat is toch een hele evolutie. De erosie is zowel op het secundaire als op het hogere niveau aan de gang. De cijfers die ik citeer, kunnen misschien wel ten dele beïnvloed zijn door het ontstaan van kleuterscholen in gemeenten die tot dusver daarin politiek niet geïnteresseerd waren. Ik ben dus uiterst voorzichtig in de interpretatie ervan. Ik heb echter de indruk dat de keuze van de gemeenteschool verder gaat dan het kiezen voor een bepaald net.

Wij moeten de politieke moed opbrengen te concluderen dat de Raad van het Pluralistisch Onderwijs niet het geschikte instrument is om een idee te verwezenlijken die in het verleden belangrijk was en die meer en meer belangrijk geworden is in de maatschappij. Wij moeten voortgaan in de richting van autonomie en profilering van de scholen en de begeleiding van de ouders in de keuze van de school conform de eigenschappen van het kind. Daardoor zal men op een heel andere manier gaan spreken over de vrijheid van schoolkeuze.

Er is echter nog een kloof tussen de verschillende werkelijkheden. Er is ten eerste de organisatorische werkelijkheid die nog erg netgebonden is. Ten tweede is er de politieke werkelijkheid die sterk verweven is met de schoolpactfilosofie en voor een deel schatplichtig is aan de Grondwet die, we mogen dat niet onderschatten, in 1988 een nieuwe etappe in ons onderwijsdenken heeft ingeluid. Men realiseert zich nu pas wat de betekenis was van de grondwetsherziening van 1988, vooral met betrekking tot het onderwijs.

Ik meen dat we op die weg moeten verder gaan. We mogen die Raad

van het Pluralistisch Onderwijs niet verder uitbouwen vanuit louter nostalgische overwegingen. Ik meen zelfs dat de discussie over het doen verdwijnen van deze Raad moet worden gevoerd.

De voorzitter : De heer Appeltans heeft het woord.

De heer L. Appeltans : Mijnheer de minister, u hebt een interessante schets gegeven van wat er beweegt en van de historische evolutie. Ik kan het daarmee enerzijds eens zijn, maar anderzijds leven wij toch met de werkelijkheid van vandaag.

U hebt de netten in de juiste context gesitueerd. Ik stel ook wel vast dat er een zekere erosie plaatsheeft in de burchten die door de netten worden gecreëerd. Ouders, leerkrachten en leerlingen trekken niet altijd de strikte lijn in hun keuze van school die wordt voorgeschreven door de netten. Ik stel vast dat u de idee van pluralistische school niet verwerpt. U zegt voorts dat de maatschappelijke evolutie daar automatisch zal toe leiden, zodat de Raad van het Pluralistisch Onderwijs niet het geschikte instrument kan zijn. We moeten daar niet veel over discussiëren, die raad heeft niet het verwachte resultaat gegeven.

U geeft echter geen antwoord op mijn concrete vragen. U wilt blijkbaar niet afsluiten en u reikt geen nieuw perspectief aan. Wat moet er dan wel gebeuren? Uw meest concrete suggestie voor de toekomst is de Raad uitnodigen voor een discussie over zijn nut en zijn reden van bestaan. Ik wens deze discussie in deze commissie te voeren, eventueel samen met de vertegenwoordigers van de Raad.

U laat die Raad van het Pluralistisch Onderwijs echter sterven door hen geen extra voedsel meer te geven. Dat is ook geen verantwoorde beleidskeuze.

De voorzitter : De minister heeft het woord.

Minister L. Van den Bossche : Mijnheer Appeltans, is het nog echt een vorm van ernstig denken over onderwijs wanneer er na al die jaren met moeite twee scholen erkend werden? Wanneer men de wetenschap laat evalueren dan zal deze daarop de titel "faillissement" plakken. Het project heeft het niet gehaald. Ik wil geen verwijten maken. Op een bepaald moment kiest men voor een weg die niet de juiste keuze blijkt te zijn. Het is dan de grootheid om dit te erkennen. De grootheid situeert zich niet bij het creëren van een idee, maar bij de begrafenis ervan. Ik mankeer hier die ware grootheid. De idee is nog altijd levend maar het is niet de goede weg. Laten wij dit vandaag toegeven. Dat veroordeelt niet de betrokkenen hun inzet noch hun overtuiging. Integendeel, ik blijf er hulde aan brengen. Men moet zich echter niet krampachtig vastkleven aan iets waarvan het bewijs wettelijk geleverd is dat het niet bij de bevolking aanslaat. De vraag rijst dus of er voor die keuze nog een toekomst is. Er is zo veel verleden dat er geen toekomst meer is. Het is zoals een vijfenzeventigjarige die zich in het bedrijfsleven nog een toekomst toedicht, maar die alleen veel verleden en weinig toekomst heeft. Ik ben er steeds over verbaasd waarom de Raad dit zelf niet durft te erkennen. Waarom kan men die grootheid niet opbrengen? Waarom moet de politieke wereld altijd de neiging hebben om, al is het maar om iemand te bevallen, dit te blijven verdedigen? Het ligt toch voor de hand dat het al jaren om "palliatieve" zorgen gaat. Het gaat om iemand die reeds lang in het ziekenhuis ligt, die in leven wordt gehouden door jaarlijks wat baxters te geven, het gaat hier om ongeveer één miljoen honderdduizend frank, wat geen al te hoog bedrag is op het onderwijsbudget, en waarvan men hoopt dat hij nog wel eens zal rondhuppelen en wellicht zelfs nog eens in de nationale voetbalploeg zal spelen. De vraag rijst of wij er verder moeten mee doorgaan. Ik heb altijd gehoopt dat

Van den Bossche

die wijsheid vanzelf zou ontstaan. Daarom ben ik niet brutaal opgetreden.

De voorzitter : De heer Appeltans heeft het woord.

De heer L. Appeltans : Mijnheer de voorzitter, de minister spreekt altijd over de Raad, over het instrument. Ik wil niet over het instrument discussiëren en ik weet ook dat de Raad geen voorbeeld is van het realiseren van het pluralistisch onderwijs. Uiteindelijk vind ik echter dat de idee van een actief pluralistisch onderwijs niet is voorbijgestreefd.

Minister L. Van den Bossche : Dat heb ik niet gezegd.

De heer L. Appeltans : De vraag is alleen hoe wij dat aan de orde brengen. Daarover wil ik openlijk discussiëren. De minister moet niet de indruk geven dat ik pleit voor iets dat niet meer leeft.

Minister L. Van den Bossche : Dan heb ik u goed verstaan, maar niet goed begrepen.

De heer L. Appeltans : Wanneer de minister de idee van actief pluralisme ondersteunt dan moeten er initiatieven worden genomen om de decreten in die zin te wijzigen. Wij zullen straks spreken over de doorlichting van de ARGO. Wat beoogt men? Wat zijn de eindtermen? Het instrument kan gebrekkig werken, maar daarom is het doel nog niet slecht.

Minister L. Van den Bossche : Wanneer moet de decreetgever optreden? Men kan natuurlijk zeggen dat deze ook vooruitlopend op een evolutie moet optreden. Dat leidt dan tot de mededeling dat wij alle Vlamingen kunnen gelukkig maken door een decreet goed te keuren waarin wordt gezegd dat alle Vlamingen gelukkig zijn.

De heer L. Appeltans : Wij moeten in elk geval de mogelijkheid scheppen tot.

Minister L. Van den Bossche : De mogelijkheid bestaat zowel voor de ARGO-scholen als voor alle gemeentescholen om van passief naar actief pluralisme te gaan. Wat is het onderscheid tussen actief pluralisme en de oude idee pluralisme? Dat zou een afzonderlijke discussie kunnen zijn maar dan een op het scherp van de snede.

De hele evolutie met de terugtrekken- de overheid enerzijds en de grotere vrijheid voor de scholen anderzijds leidt naar scholen die zich anders zullen profileren en zich anders zullen aanbieden aan de consumenten van de school. Bij de discussie over onderwijs vergeet men al te veel de consument : kind, scholier, student en ouder. Wanneer die dat schoolgebeuren aanvoelen als zijnde gekenmerkt door die fameuze openheid en de aanwezigheid van de verschillende ideeëngoederen in de maatschappij, dan zit men al vrij dicht bij de verwezenlijking van de idee. Ik kan de evolutie in de volgende jaren niet voorspellen, maar er is momenteel een omsingelingsbeweging aan de gang waarbij het onderwijs zich, bij een verder lineair evolueren, zij het met verschillende netten, kristalliseert rondom de zuivere idee pluralistisch onderwijs. Is dat als evolutie niet even interessant? Moeten wij als decreetgever geen zekere nederigheid aan de dag leggen en niet steeds ingrijpen? Wij hebben er altijd voor gepleit de uitvoerende macht te laten weten waar de grens ligt van haar effectiviteit en niet waar de grens is van haar juridische bevoegdheid. Laat de decreetgever diezelfde oefening eens maken. Dat is een veel juister inspelen van de politiek op de werkelijkheid. Zeker in een gevoelige materie zoals onderwijs moet men na jaren tot een regelgeving komen waarin het gevoelige hart van het onderwijs ligt, en dit op het moment dat de idee heel breed maatschappelijk wordt gedragen.

De heer L. Appeltans : Mijnheer de minister, mag ik hieruit besluiten dat de uitvoerende macht niet zinnens is

de voorzitter van de Raad van het Pluralistisch Onderwijs te benoemen?

Minister L. Van den Bossche : Dat heb ik niet gezegd.

De heer L. Appeltans : U antwoordt niet op mijn vraag. Is zij niet van plan de Raad samen te stellen?

Minister L. Van den Bossche : Ik moet toch over mijn bedoelingen niet antwoorden.

De heer L. Appeltans : Mijnheer de minister, u bent nalatig in de beantwoording.

Minister L. Van den Bossche : De Raad weet perfect wat ik denk. Ik had u een technisch antwoord kunnen geven. Ik heb dat echter niet willen doen. Men heeft getracht de discussie in het technische te verdrinken. Ik discussieer in deze niet over techniek maar in eerste instantie over de idee. Het is een poging om visjes in klaar water te verdrinken.

De heer L. Appeltans : Mijnheer de voorzitter, ik geef het op voor vandaag.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

— *Het incident wordt gesloten om 11.30 uur*

— *De interpellatie wordt gehouden om 11.31 uur.*

Interpellatie van mevrouw S. Creyf tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het volgen van buitengewoon onderwijs na de leeftijd van 21 jaar

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Creyf tot de heer Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het volgen van bui-

Voorzitter

tengewoon onderwijs na de leeftijd van 21 jaar.

Mevrouw Creyf heeft het woord.

Mevrouw S. Creyf : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, er is een probleem gerezen in verband met de leerlingen van de opleidingsvorm 3, die in toepassing van de omzendbrief van 7 december 1990, punt 3.5, tijdens het schooljaar 1993-1994 startten met het volgen van een bijkomende kwalificatie. Door de omzendbrief van 7 januari 1994 is die mogelijkheid echter onbestaande. De nieuwe omzendbrief zorgt voor problemen en doet heel wat vragen rijzen, zowel praktische als principiële.

Het gaat over jongeren in het buitengewoon onderwijs in opleidingsvorm 3, die na het behalen van hun eerste kwalificatie nog verder willen studeren en een tweede kwalificatie willen behalen.

Opleidingsvorm 3 bereidt leerlingen voor op de arbeidsmarkt, in tegenstelling tot opleidingsvorm 1 en 2 die voorbereiden op een of andere vorm van beschermde tewerkstelling of opvang. De jongeren die opleidingsvorm 3 volgen, komen terecht op de arbeidsmarkt, waar alle regels gelden van concurrentie. De wijze waarop zij zijn gevormd, is mede bepalend voor hun kansen op tewerkstelling, en deze mensen komen vaak terecht in onderhoudsdiensten, hulp aan bejaarden enzovoort. Jongeren in opleidingsvorm 3 in het buitengewoon onderwijs kunnen een eerste kwalificatie behalen na 5 jaar. Een tweede kwalificatie behaalt men na nog eens 2 jaar - uiteraard als men niet blijft zitten.

Een van de discussiepunten hierbij betreft de jongeren die ouder zijn dan 21 jaar. Dit probleem werd vroeger reeds in deze Raad ter sprake gebracht. Waar in het gewoon onderwijs geen enkele leeftijdsbeperking geldt - met uitzondering van het

lager onderwijs - is dit wel het geval in het buitengewoon onderwijs.

De omzendbrief van 7 december 1990 bepaalt de categorieën van personen met een handicap die ouder zijn dan 21 jaar en die vallen onder de bepalingen van de wet van 6 juli 1970 op het buitengewoon en geïntegreerd onderwijs. Volgens punt 3.5 uit de omzendbrief hoort daar ook bij "een leerling van opleidingsvorm 3 die een tweede kwalificatie vóór de leeftijd van 21 jaar heeft aangevat en die door maximaal twee verlengingen het kwalificatiegetuigschrift kan behalen."

De nieuwe omzendbrief van 7 januari 1994 bevat dit punt 3.5 niet meer. Het werd geschrapt, zelfs met terugwerkende kracht voor het schooljaar 1993-1994.

De scholen die in 1993-1994 jongeren inschreven voor het behalen van een tweede kwalificatie ondervinden hiervan praktische problemen. Wat moet er gebeuren met deze mensen? Wat zijn de administratieve en eventueel financiële gevolgen voor de school? Dit probleem kwam ter sprake in de commissies voor advies van het buitengewoon onderwijs, de CABO's. Er werd een uitzondering toegestaan als overgangmaatregel, maar het probleem blijft uiteraard bestaan.

Wat gebeurt er met de jongeren die werden ingeschreven voor een tweede kwalificatie en die opleiding plots niet meer kunnen voltooien omdat zij 21 jaar zijn geworden? Ik ken het geval van een meisje dat in 1973 werd geboren; bij het begin van het schooljaar 1993-1994 is ze nog geen 20 jaar oud, en ze vangt de tweede kwalificatie aan, op 3 november 1994 is ze 21 jaar geworden, en door de nieuwe omzendbrief moet het meisje weg uit school en mag ze haar opleiding niet voltooien. Voor het meisje en haar ouders is het een onbegrijpelijke en onaanvaardbare situatie. Het meisje in kwestie kent door een ziekte in haar prille jeugd een tragere

ontwikkeling dan haar leeftijdsgenoten en haar leerproces is niet af.

Dit brengt mij bij de meer principiële vraag: waarom kan een licht mentaal of fysisch gehandicapte persoon op 21-jarige leeftijd niet meer terecht in het buitengewoon onderwijs? Het gaat hier niet om een massa leerlingen, maar over een betrekkelijk kleine groep.

Ik heb een rudimentaire raming gemaakt van het aantal leerlingen dat kan genieten van punt 3.5 uit de omzendbrief van 7 december 1990. Volgens de ingewonnen informatie zijn er in opleidingsvorm 3 in type 1 - licht mentaal gehandicapten - 85 scholen, in type 4 - fysisch gehandicapten - 22 scholen, en in types 6 en 7 - visueel en auditief gehandicapten - respectievelijk 10 en 9 scholen. Dat brengt ons op een totaal van 126 scholen. Volgens ramingen, na inlichtingen bij een aantal scholen, zou elke school per jaar 1 tot 2 leerlingen hebben op wie dit betrekking heeft.

Dit is uiteraard niet veel, maar voor de jongeren in kwestie is het des te belangrijker. Het gaat tenslotte om jongeren die reeds minder kansen kregen, en elke leerling heeft zo zijn eigen verhaal.

Het is voor licht mentaal gehandicapten vaak moeilijk om de meest gepaste opleiding te vinden, en er gaan soms jaren verloren. Er wordt mij verteld dat ongeveer de helft van de leerlingen 14 jaar oud is bij de overstap naar opleidingsvorm 3. Zonder zittenblijven zijn ze 19 bij het behalen van de eerste kwalificatie. Voor een aantal is de tweede kwalificatie op basis van hun leeftijd reeds uitgesloten. Dan moeten zij maar werk zoeken op 19 jaar. Wat zijn echter hun kansen op de arbeidsmarkt?

Bovendien is er voor de jongeren geen alternatief. Er is nog geen onderwijs voor sociale promotie voor het buitengewoon onderwijs. Ik overdrijf mijns inziens niet als ik stel dat dit een ernstige discriminatie is

Creyf

van jongeren die reeds minder kansen kregen.

Er worden allerlei programma's opgezet om jongeren aan werk te helpen, werklozen kunnen bijscholing en omscholing volgen en begaafde leerlingen cumuleren diploma's. Waarom kunnen deze jongeren van 19 jaar, deze beperkte groep van jongeren met minder kansen, niet twee jaar langer op school blijven, hun opleiding vervolmaken, maatschappelijke en sociale vaardigheden opdoen en zo een betere tewerkstelling en een stevigere positie in de samenleving verwerven?

Mijnheer de minister, ik hoop dat ik u op deze manier heb kunnen informeren over de gevolgen van deze nieuwe omzendbrief. Ik vraag u met aandrang de zaak te onderzoeken en alvast punt 3.5 uit de omzendbrief van 7 december 1990 weer op te nemen. Dit is een praktische oplossing die alvast een reeks problemen verhelpt. Het principiële probleem van recht op onderwijs en de discriminatie van jongeren uit het buitengewoon onderwijs is hiermee ook gesteld, maar uiteraard niet opgelost.

De voorzitter : Mevrouw Leduc heeft het woord.

Mevrouw J. Leduc : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik wil mij bij de interpellatie van mevrouw Creyf aansluiten. De grens wordt getrokken op basis van de fysische leeftijd van die jongeren, maar zij zijn psychisch in hun ontwikkeling veel jonger. Hun ontwikkeling verloopt veel trager. Na hun kwalificaties kunnen zij werk vinden. Zonder deze tewerkstelling zouden deze mensen ten laste blijven van de maatschappij, terwijl wij hen een zinvol bestaan kunnen geven door die tweede kwalificatie.

De voorzitter : De minister heeft het woord.

Minister L. Van den Bossche : Mijnheer de voorzitter, collega's, de om-

zendbrief van 7 december 1990 betreffende de toepassing van artikel 4 en artikel 7, punt 6 van de wet op het buitengewoon en geïntegreerd onderwijs voorzagt in de mogelijkheid voor een leerling van opleidingsvorm 3, die vóór zijn 21 jaar een tweede kwalificatie had aangevat en door maximum twee verlengingen het kwalificatiegetuigschrift kon behalen, om na de leeftijd van 21 jaar in het buitengewoon onderwijs te blijven. Dat staat beschreven in punt 3.5.

Artikel 90 van het decreet van 25 juni 1992 houdende diverse bepalingen tot begeleiding van de begroting 1992 legt dan weer de bevoegdheden van de commissies voor advies voor het buitengewoon onderwijs vast.

Dat gegeven ontbreekt in de uiteenzetting van mevrouw Creyf. Toen al werd inzake de mogelijkheden tot het verder genieten van de voordelen van de wet van 6 juli 1970 immers duidelijk vermeld dat "een jongere van meer dan 21 jaar verder voor deze wet in aanmerking kan komen als de jongere in het schooljaar nadat hij bovengenoemde leeftijd heeft bereikt, een eerste kwalificatiegetuigschrift van OV3 of een getuigschrift van secundair in OV4 kan bekomen". Het was dus duidelijk waaraan men zich diende te houden. Wie nadien inschreef en vandaag zegt dat hij problemen heeft of dat dit een oneerlijke werkwijze is van het onderwijs, moet bij de directie terecht. Die wist immers dat ze de bepalingen van het decreet zou overtreden en heeft absoluut geen reden om achteraf te zeggen dat ouders deze anomalie niet begrijpen.

Het behalen van een tweede kwalificatie in OV3 werd in de vermelde wettekst niet meer opgenomen als een criterium om na 21 jaar van de voordelen van de wet te blijven genieten. Scholen die toch nog jongeren lieten beginnen met het oog op een tweede kwalificatie in het schooljaar 1993-1994, namen een weloverwogen risico indien deze de kwalificatie niet behaalden vóór ze

21 jaar werden. De verontwaardiging van de ouders moet zich dus op de school zelf richten.

Het decreet van 28 april 1993 betreffende onderwijs-IV en de besluiten van de Vlaamse regering van 16 december 1992 en 22 juli 1993, stipuleerden de samenstellings- en wervingsvoorwaarden van respectievelijk de subcommissies en de commissies voor advies voor het buitengewoon onderwijs. In de begeleidende omzendbrief van 7 januari 1994, die de nieuwe reglementering toelicht, wordt herhaald wat al in artikel 90 van het decreet van 25 juni 1992 was vastgelegd : alleen op voorwaarde dat een leerling een eerste kwalificatie kon behalen in OV3, kan deze buitengewoon onderwijs blijven volgen na 21 jaar. Ook dat aspect ontbrak in zekere zin in uw uiteenzetting. U vergat dat die mogelijkheid openblijft. De discussie spitst zich hier toe op een tweede kwalificatie en niets anders.

Die stellingname sluit overigens aan bij de doelstellingen van OV3, namelijk de leerlingen voorbereiden op tewerkstelling in een normaal arbeidsmilieu. Ook in het BUSO moet een eerste kwalificatie voldoende vooruitzichten bieden wat tewerkstelling betreft. Dat het getuigschrift wordt behaald vóór de uiterste leeftijdsgrens is bereikt, mag geen reden vormen om leerlingen tot 21 jaar of zelfs langer te houden omdat daarmee de tewerkstellingskansen worden opgevoerd.

Ik zie meer heil in de ondersteuning van deze jongeren via initiatieven zoals ESF-projecten, BUSO I en BUSO II, dan in de bewuste tweede kwalificatie. Deze projecten hebben tot doel schoolverlaters van OV3 met een kwalificatie, BUSO I dus, of zonder kwalificatie, BUSO II, extra bij te staan in hun integratie in de reguliere arbeidsmarkt. Daartoe volgen ze één of twee dagen per week een opleiding op school. Tijdens dit schooljaar volgen voor BUSO I 26 leerlingen, verdeeld over 5 scholen en voor BUSO II 70 leerlingen, ver-

Van den Bossche

deeld over 4 scholen, een programma bestaande uit een combinatie van praktijkopleiding op school, tewerkstellingsbegeleiding en werkervaring. Dat gebeurt voor BUSO I in een gewoon bedrijf en voor BUSO II in het kader van de bestaande BRUG-projecten voor deeltijds leerplichtigen.

Er is nog ruimte voor nieuwe scholen en dus meer leerlingen binnen de marge van het budget van 11 miljoen frank dat ik voor deze projecten heb vrijgemaakt dit jaar. Daarom ben ik er niet voor te vinden punt 3.5 van de omzendbrief van 7 december 1990 opnieuw op te nemen. Dit zou bovendien een decreetwijziging vergen en dat kan binnen deze legislatuur dus niet meer.

De voorzitter : Mevrouw Creyf heeft het woord.

Mevrouw S. Creyf : Mijnheer de voorzitter, ik heb het antwoord van de minister gehoord en nam er akte van. Toch ben ik van mening dat jongeren die een tweede kwalificatie moeten kunnen behalen, ook in het onderwijs en niet louter nadien in projecten voor begeleide tewerkstelling terecht moeten kunnen. Men zou tenminste in het onderwijs zelf tot en na 21 jaar de kans moeten krijgen om nog een tweede kwalificatie te halen. Het gaat immers niet over ettelijke jaren, maar over twee extra jaren. Het klopt inderdaad dat voor de eerste kwalificatie alle mogelijkheden open zijn gebleven, maar ik betreur dat niet in een tweede kwalificatiemogelijkheid is voorzien.

Mevrouw A. Leysen : Mijnheer de minister, ik blijf met de vraag zitten of deze situatie echt onoplosbaar is. Het is in feite de omzendbrief die hieraan ten grondslag ligt.

Minister L. Van den Bossche : Niet waar, in het begrotingsdecreet van 1992 stond al duidelijk wat het vervolg zou zijn. De omzendbrief is een rechtstreekse uitloper van het de-

creet en dient als een soort begeleidende uitleg.

Mevrouw A. Leysen : Die omzendbrief was echt nodig, of niet?

Minister L. Van den Bossche : In feite zegt het decreet genoeg, maar we vonden het aangewezen een omzendbrief na te sturen. Er werden overigens ook uitvoeringsbesluiten uitgevaardigd.

— *Het incident wordt gesloten om 11.45 uur.*

— *De interpellatie wordt gehouden om 11.46 uur.*

Interpellatie van de heer L. Appeltans tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de doorlichting van de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Appeltans tot de heer Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de doorlichting van de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs.

De heer Appeltans heeft het woord.

De heer L. Appeltans : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in het regeerakkoord van drie jaar geleden nam de Vlaamse regering zich voor een evaluatie te maken van de uitvoering van het ARGO-decreet en het ARGO-akkoord.

Op 9 februari 1994 vestigde mevrouw Leysen in naam van de CVP-fractie via een actuele interpellatie de aandacht op wat in het Vlaams regeerakkoord was vastgelegd. We vroegen ons toen af wat de bedoeling daarvan was en verbaasden ons over het krachtige taalgebruik dat ermee gepaard ging. Inhoudelijk formuleerden we zelf een aantal vragen

inzake het centralistische beleid van de ARGO, het functioneren ervan op diverse niveaus, de afname van het aantal leerlingen en de politisering van het gemeenschapsonderwijs.

We wachten nog altijd op een antwoord. Vorig jaar beklemtoonde de minister dat er na vijf jaar ARGOWerking als vanzelfsprekend een evaluatie diende te worden gemaakt. Dat zou dan gebeuren door een extern bureau dat gegarandeerd onafhankelijk kan werken.

De opdracht tot doorlichting zou binnen de veertien dagen gegeven worden, wat iets later is gebeurd. Dan werd in het vooruitzicht gesteld dat eind september aan de leden van de commissie een verslag zou worden bezorgd.

Inmiddels zijn we een half jaar later en is er nog altijd geen sprake van het bewuste rapport. Een aantal vragen blijven bijgevolg onbeantwoord.

Wie is er bezig met de doorlichting? Ik denk dat het niet zo moeilijk is hierop te antwoorden. Welke zijn de concrete opdrachten die destijds zijn gegeven? Welke afspraken werden er gemaakt? Waarom is het rapport nog niet beschikbaar? Waarom is de CVP niet ongeduldig om het antwoord te kennen?

Ik wens te beklemtonen dat de Volksunie steeds heeft vooropgesteld dat de doorlichting moest duidelijk maken hoe de ARGO de drie grote beginselen - de democratisering, de decentralisering en de responsabilisering - die in het politiek akkoord over de ARGO van 9 november 1988 stonden ingeschreven, heeft waargemaakt.

Ik herhaal ook nog even dat de Volksunie veel belang hecht aan de klaarheid die er moet komen over de politisering in het onderwijs. Volgens ons was er in het oude rijksonderwijs te veel politisering. Hoe is de evolutie? Kan de minister daarop een positief antwoord geven?

Appeltans

De doorlichting van de ARGO - ik vis nu een beetje naar de antwoorden die het rapport ons zal moeten geven - moet zowel betrekking hebben op de organisatie als op de werking van de organisatie. Bij dat alles mag men niet vergeten dat het leerlingenaantal van het gemeenschaps-onderwijs er zeker niet op vooruitgaat, integendeel. Men moet zich afvragen of de oorzaken daarvan niet te vinden zijn in de structuur of in de organisatie.

Wanneer we het hebben over de structuur van de ARGO denken we in de eerste plaats aan de centrale administratie en de ARGO-top. In welke mate is die aangepast aan de noden van de scholen? Is de realiteit niet eerder het tegenovergestelde?

Ik zal waarschijnlijk niet de enige zijn die op het terrein vaststelt dat tal van mensen uit het onderwijs de indruk hebben dat de scholen er zijn voor de ARGO in plaats van de ARGO voor de scholen. De scholen moeten voldoen aan de eisen van de ARGO, wat indruist tegen het opzet van het ARGO-decreet, namelijk de decentralisatie.

Beantwoordt het bestaande organogram van de ARGO aan de behoeften? Wordt er voldoende rekening gehouden met deze functionaliteit? Het was minister Van den Bossche zelf die, als gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en als één van de vaders van de ARGO, in 1988 verklaarde dat voor de samenstelling van het personeel van de ARGO een organogram van de functionaliteit diende te worden opgemaakt. Ik meen dat men daarmee het dubbel gebruik met de onderwijsadministratie - het departement - wenste tegen te gaan.

In de realiteit stelt men echter vast dat zowel het departement als de ARGO aan de scholen dezelfde zaken opvragen. Zo hebben bijvoorbeeld zowel het departement als de ARGO een persoonlijk dossier van

elk personeelslid. De zogenaamde PERS-documenten moeten door de scholen zowel naar het departement als naar de ARGO worden gestuurd. Voorkomt men zo het dubbel gebruik?

Dubbel gebruik schept ook meer personeel in de centrale ARGO-administratie dat voor een groot deel taken doet die overlappend zijn met taken die het personeel van het departement ter harte neemt.

In het kader van de democratisering en de depolitisering moet men in alle eerlijkheid ook vragen durven stellen bij de bestaande ARGO-constructie. Is de logge besluitvormingsstructuur - vast bureau en centrale raad met ingebakken politieke evenwichten - voldoende efficiënt om de organisatie effectief te doen draaien?

Kan men met de tweekoppige leiding van de ARGO-administratie - er is een "blauwe" administrateur-generaal en een "rode" adjunct-administrateur-generaal die op zijn zachtst uitgedrukt niet echt samenwerken - spreken van een efficiënte organisatie?

Voorts moeten wij ons bezinnen over de "prioritaire" taken van een inrichtende macht zoals de ARGO. Is men de controleur of de begeleider van de scholen en van de lokale raden?

Moet men in het kader van de responsabilisering, toch één van de drie beginselen van het politiek akkoord over de ARGO, de lokale raden niet responsabiliseren door hen niet zomaar bevoegdheden toe te kennen, maar hen voor te bereiden op hun verantwoordelijkheden, namelijk door hen vorming te geven? Is dit niet veeleer de taak van de centrale ARGO-administratie?

Niet alleen de centrale administratie moet worden doorgelicht, men moet ook onderzoeken hoe de lokale raden functioneren. Is er geen gebrek of een teveel aan mankracht? Is er voldoende know-how aanwezig in deze lokale raden?

Dan komt men natuurlijk automatisch tot het begrip van betutteling van de centrale ARGO waar iedereen de mond van vol heeft.

De realiteit op het terrein, vooral de zo in de verf gezette decentralisatie van het onderwijs, ontgoochelt velen. Het theoretisch model van de ARGO dat in het politieke akkoord van 1988 werd geconcipeerd, kon een deugdelijke aanzet zijn tot depolitisering en decentralisatie van het onderwijsbeleid. Veel van de effectiviteit van die autonome raad hangt af van de concrete uitwerking van het concept dat men aankleeft. Het decreteren van een relatieve autonomie voor de plaatselijke school, door de oprichting van schoolraden met een grote bevoegdheid, is een slag in het water wanneer die operatie niet gepaard gaat met een geleidelijke innovatiestrategie. Wanneer men vanuit een centrale positie participatiestructuren wil enten op scholen die nog steeds functioneren volgens het verticaal-segmentale model, loopt men bijna onvermijdelijk een blauwtje op.

Uit het wetenschappelijk onderzoek van Margaret Archer "Social Origins of Educational Systems" over de diverse Europese onderwijssystemen is gebleken dat de oorspronkelijke verhoudingen tussen de systeemkenmerken van onderwijsvormen gehandhaafd blijven. In het Vlaamse en het Franstalige gecentraliseerde systeem blijven unificatie en systematisering overheersen. Dat was evenmin de bedoeling van het ARGO-decreet.

Men gaat er dus van uit dat het onderwijssysteem zijn oorspronkelijk karakter handhaaft. Men kan zich bijgevolg ook afvragen of wetenschapsmensen zoals Johan Vanderhoeven van het Centrum voor Onderwijsbeleid en -vernieuwing en anderen gelijk krijgen als ze erop wijzen dat de ARGO de facto een gecentraliseerd orgaan blijft. Er komt alleen een bestuurlijke decentralisatie.

Appeltans

Het uitgangspunt was altijd een betere kwaliteit van het onderwijs. We moeten durven zeggen dat het gemeenschapsonderwijs het op dit ogenblik niet goed genoeg doet. Er schort duidelijk wat aan het beleid. Het onttrekken van het beheer van dit net aan de politieke afhankelijkheid van de verschillende ministers die elkaar opvolgen en het toevertrouwen van dit onderwijs aan een autonoom orgaan was een conditio sine qua non om te kunnen starten met een schone lei. We staan daar nog altijd volledig achter. De verschillende partijen hadden er destijds belang bij. De lokale scholen kregen de zo begeerde autonomie. De voorstanders van het gemeenschapsonderwijs zagen zich bevrijd van de betutteling van een of andere minister en de politieke partijen verzekerden zich van een vaste steek in de beleidsorganen van de ARGO.

Creatief, wetenschappelijk onderbouwd denkwerk over een efficiënte functionering van die autonome raad werd echter spijtig genoeg te weinig gedaan.

Mijn interpellatie van vandaag is ingegeven door een oprechte zorg voor het onderwijs. Daarover mag geen twijfel bestaan. De Volksunie wil ook niet de woordvoerder zijn van één net. Wij hebben het algemeen onderwijsbeleid voor ogen en de ARGO is daarvan slechts een deel. Als leden van de Vlaamse Raad willen wij onderwijs van topkwaliteit aanbieden aan de Vlaamse jeugd. Daarvoor moeten wij de zieke plekken durven wegsnijden.

Vanuit diezelfde bekommernis vragen we de minister te antwoorden op onze vragen over de organisatie van de inspraak- en participatie-organen van alle andere onderwijsnetten. We mogen ons op dat vlak niet beperken tot het gemeenschapsonderwijs.

Tot slot, en voor alle duidelijkheid, herhaal ik nog eens de vier vragen

die ik in het begin van mijn interpellatie al heb geformuleerd.

Ten eerste, wat is de huidige stand van zaken in verband met de doorlichting van de ARGO? Wanneer kunnen de commissieleden, met het oog op een bespreking in deze commissie, dit verslag verwachten?

Ten tweede, heeft de minister al bepaalde conclusies getrokken uit de resultaten van de doorlichting van de werking en de organisatie van de ARGO-administratie?

Ten derde, in hoeverre geeft de doorlichting van de ARGO meer duidelijkheid over de mate van politisering en de graad van beleving van wat de minister als "actieve neutraliteit" bestempelde in een antwoord op mijn vorige interpellatie?

Ten vierde, wanneer en op welke wijze zal de minister een gelijkaardig initiatief nemen voor de andere netten?

Mevrouw A. Leysen : Mijnheer de voorzitter, omdat men nogal vaak naar de CVP verwijst, voel ik mij verplicht het woord te nemen.

Ik kan de heer Appeltans geruststellen en zeggen dat de CVP gedurende die twee jaar niet heeft stilgezeten. Wij hebben binnen de partij een werkgroep opgericht die duidelijke voorstellen heeft met betrekking tot de ARGO en die wij op een bepaald ogenblik naar voren zullen brengen. Het verheugt mij dat de heer Appeltans zich aansluit bij onze eerder gehouden interpellatie. Zij werd eveneens als die van hem gehouden vanuit de bekommernis om tot een goed gemeenschapsonderwijs te komen.

Wij hebben een uitdrukkelijke vraag gesteld met betrekking tot de doorlichting van de ARGO. Er is een duidelijke timing afgesproken waarbinnen dat onderzoek moest gebeuren. Blijft men ja dan neen binnen die vooropgestelde tijd? Wanneer men iets onderzoekt, dan moet men niet voortdurend trachten te anticiperen. De minister moet toch ook

het rapport van Ernst en Young afwachten.

De opdracht was tweeërlei.

Het ging ten eerste over de centrale raad en ten tweede over de lokale raden.

Onze partij heeft suggesties en voorstellen met betrekking tot de samenstelling van die lokale raden, heeft vragen omtrent de kiesgerechtigden, omtrent de problematiek van de verkiesbaarheid en de coöptaties en omtrent allerlei onderwerpen die in een werkgroep zijn besproken en waaromtrent concrete voorstellen bestaan. Deze zouden wij graag toetsen aan wat uit het onderzoek is gekomen. Wij hebben ook een onderzoek gedaan van de lokale raden en de werking van de centrale raad nader bekeken. Ook daaromtrent hebben wij voorstellen. Het is echter niet gemakkelijk om die voorstellen te realiseren want het ARGO-decreet moet met twee derde worden goedgekeurd. Wij hebben getracht creatief te zijn en gezocht naar mogelijkheden die eventueel niet door een tweederde meerderheid moeten worden gesteund maar die het beter functioneren van de centrale raad mogelijk maken. Er zijn voorstellen op het vlak van de samenstelling, de werking en de bevoegdheid van die raad.

Wij hebben ook de sterke centrale administratie van de ARGO nader bekeken en hebben voorstellen om deze te decentraliseren, om meer verantwoordelijkheden over te dragen naar de lokale raden of om een nieuwe organisatie tot stand te brengen.

Toen onze partij zich over dit dossier heeft gebogen dan was dat vanuit een bekommernis om het gemeenschapsonderwijs.

De timing in verband met de doorlichting van de ARGO moet echter worden gerespecteerd.

De voorzitter : Mevrouw Leduc heeft het woord.

Mevrouw J. Leduc : Mijnheer de voorzitter, u zult wel willen begrijpen dat ik over al die dingen ook iets wil zeggen.

In de eerste plaats laat ik opmerken dat ik het genoeg had te behoren tot die groep mensen die destijds de oprichting van de ARGO hebben helpen voorbereiden.

Ten tweede ben ik zelf lid geweest van de centrale raad.

Ten derde heb ik ervaring in het onderwijs zelf.

Het behoort aan ieder net en aan iedere school om geregeld een evaluatie te doen omtrent de positieve en de negatieve punten. Ik wil hier mijn woorden herhalen die ik heb uitgesproken op de eerste vergadering van de centrale raad. Indien ik mij niet vergis, was dat op het kabinet van Onderwijs onder toenmalig staatssecretaris van Onderwijs, de heer Pierre Chevalier. Ik heb toen gezegd dat diegenen die hun politieke macht in de centrale raad of in lokale raden misbruikende organisatie, de ARGO ondergraven.

Alles wat is gezegd over centrale of plaatselijke werking en administratie moet worden doorgetrokken naar alle onderwijsnetten. Een doorlichting moet immers gebeuren in alle netten. Zowel de administratie als de lokale raden met één of verschillende scholen onder zich, worden via enquêtes en interviews bevraagd wat de eisen aan de basis zijn. Ik ken die eisen. Vele fouten zijn het gevolg van het feit dat het net zich organiseert, met alle kinderziekten van dien.

Momenteel trachten twee politieke partijen, geen van beide is de mijne, macht te verwerven in de ARGO. Zowel op plaatselijk vlak als in de centrale raad is dat volledig verkeerd. Men moet streven naar kwaliteitsonderwijs. Men moet aan de basis een zo groot mogelijke autonomie verstrekken en zo beperkt mogelijk centraliseren.

Mijnheer de voorzitter, ik wil het nog even hebben over de enquête want ik hoor hier door de CVP zeggen dat zij een werkgroep heeft opgericht. Die bestaat trouwens in alle partijen. Ik kan mij niet van de indruk ontdoen dat men de stellingname van de CVP in de enquête tracht door te drukken en te bewijzen.

De vragen die men aan de commissaris van de regering bij de ARGO richt, worden nergens geverifieerd. Dat is een schande. Men handelt met twee maten en gewichten. Ik durf te zeggen dat die enquête niet eenduidig is opgesteld.

Mevrouw A. Leysen : Dat moet u de CVP niet verwijten !

Mevrouw J. Leduc : Ik zat met heel wat mensen van uw strekking destijds in de centrale raad, en ik ben hen ook op het veld tegengekomen. Die enquête bevat precies die dingen die de CVP wil, namelijk grotere lokale raden. Deze zaken worden de enquêteurs bijna in de mond gelegd. Ik ben het dus niet eens met de manier waarop de enquête op dit ogenblik gebeurt.

Mevrouw A. Leysen : Hoe komt u zo bij de CVP terecht?

Mevrouw J. Leduc : De betrokkenheid van de enquêteurs zou bijvoorbeeld eens kunnen worden nagegaan.

De VLD wil een gemeenschapsonderwijs dat kwaliteit biedt. Mijnheer Appeltans, volgens u is er niet genoeg kwaliteit. Waarop baseert u zich hiervoor? Ik durf scholen van het gemeenschapsonderwijs tegenover scholen van alle andere netten te stellen, en ik ben er zeker van dat zij kwalitatief op zijn minst evengoed en wellicht nog beter zijn dan alle andere.

De heer L. Appeltans : Ik heb gezegd dat de algemene indruk is dat er gemiddeld te weinig kwaliteit is.

Mevrouw J. Leduc : Waarop baseert u zich om zoiets te zeggen?

De heer L. Appeltans : Waarop baseert u zich om de CVP ervan te beschuldigen de zaken te beïnvloeden?

Mevrouw J. Leduc : Over de informatisering in de administratie van de ARGO wordt gezegd dat die weinig of niet bestaat. Op diezelfde vraag antwoordt de commissaris van de regering bij de ARGO dat er een beginnende informatisering is.

Op dit ogenblik gebeuren de zaken niet zoals het hoort. Ik heb bovendien de indruk dat de enquêteurs zich richten naar de doelstellingen die bepaalde mensen van de CVP willen.

De VLD wil dat er kwaliteitsonderwijs komt en dat de ARGO en alle andere netten zich geregeld bezinnen over hun werking. Ik wil dat er een ernstige en wetenschappelijke bevraging is naar alle andere netten, en dat die depolitisering werkelijk een feit wordt. Dit zeg ik heel speciaal aan de SP - die hier ontbreekt - en aan de CVP, die een soort machtsgreep heeft gepleegd in de centrale raad.

Er zijn destijds aanstellingen gebeurd waarover ik mijn twijfels heb. Binnen de regering was afgesproken welke benoemingen er zouden gebeuren. Ik heb dat aangeklaagd, en dat staat ook in de verslagen. Wij mogen niet uit het oog verliezen in welke omstandigheden de administratie is opgestart waardoor een hypothek werd geplaatst op de goede werking ervan. De enquête moet dus wars van elke politieke benoeming gebeuren, en elke bewering moeten worden nagegaan. Als men een lokale raad wil, moet die beperkt en lokaal blijven. Aan de school moet een zo groot mogelijke autonomie worden gegeven.

De voorzitter : De minister heeft het woord.

Minister L. Van den Bossche : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik wil eerst een aantal feiten op een rijtje zetten.

Van den Bossche

Op 20 juli 1994 gaf de Vlaamse regering de goedkeuring voor een opdracht tot doorlichting van de ARGO. Die opdracht werd niet toegerekend aan de goedkoopste inschrijver, maar aan de inschrijving die ons het degelijkst onderbouwd leek, namelijk Ernst & Young Management Consultants.

De beschrijving van de auditopdracht was als volgt : financiering ARGO, aanwending financiële middelen, centrale verantwoordelijkheid, centrale raad en administratieve diensten, centrale raad beleidsorgaan versus beheersorgaan, verhouding ARGO tegenover centrale en lokale entiteiten, werking van lokale bestuursorganen, werking van administratieve diensten, werking van ondersteunende diensten - onder meer pedagogische begeleidingsdienst - controle en toezicht.

De werkzaamheden werden aangevat op 1 augustus 1994. De duurtijd van de overeenkomst lag vast in het contract - en ik citeer : "Het eindrapport wordt uiterlijk op 31 maart 1995 voorgelegd aan de Vlaamse regering." Dit zal op enkele dagen na zo zijn. Ik vermoed dat het 5 of 6 april zal zijn vóór alles bij mij zal toekomen.

Ik wil geen enkele politieke formatie dan ook heilig verklaren. Ernst & Young heeft zijn kwalificaties. Ik heb de voornaamste mensen van Ernst & Young een paar maal ontmoet. Ik vind het echter grof en goedkoop zonder meer te beweren dat een bureau in dienst staat van wie dan ook. Ik heb hen van dichterbij kunnen volgen dan u, mevrouw Leduc, al geef ik toe dat dat niet van zo nabij kan gebeuren als bij mijn eigen administratie.

Ik heb nooit beweerd dat welk bureau dan ook feilloos is. In managementprocessen bestaat er overigens geen absolute waarheid. Elkeen die zich waagt aan een analyse in managementprocessen loopt altijd het

risico dat de diagnose of tenminste de remedie deels verkeerd is. In managementaanbevelingen moeten daarbij ook de mensen het waarmaken, en een aanbeveling kan dan wel theoretisch juist zijn, maar wordt in de werkelijkheid niet gerealiseerd omdat de sprong te groot is. De feilloosheid is voor geen enkel bureau weggelegd.

Ik heb intern een aantal opmerkingen gemaakt, zelfs over de wetenschappelijkheid. Uit alles wat ik gezien heb - en hier spreek ik wars van elke politieke formatie of coalitie - heb ik geen enkele indicatie die de beschuldiging van mevrouw Leduc staft tegen Ernst & Young als zouden zij indirect of direct de CVP dienen. Overigens zou een poging daartoe op een heftige reactie van mijnentwege worden onthaald. Ik vind het dan ook niet eerlijk dat in een publieke vergadering een bureau dat nog niet eens zijn verslag heeft neergelegd nu al wordt beschuldigd van een aantal zaken. Het is alsof men op voorhand zegt: ongeacht wat het resultaat is, we gooien het op de vuilnisbelt.

Ik heb aan de andere kant ook nooit gezegd dat de uitslag op alle punten mijn goedkeuring zal wegdragen. Ik zal misschien kritiek uiten op het verslag, die ik ook de eerste dagen nadien publiek zal maken. U stelt echter boudweg dat het bureau aan de CVP is verkocht.

Op die manier werken, kan gewoon niet. U benadert het voorbeeld dat u aanhaalde omtrent de financiën en het feit dat men bij de commissaris van de regering bij de ARGO te rade is gegaan, veel te kortzichtig.

Het gaat hier om een eerste luik van de werkzaamheden, namelijk de bevraging. Destijds heb ik al geantwoord dat u te eenzijdig bent in uw bevraging en dat geeft een vertekend beeld van uw bedoelingen.

Ik verdedig hoe dan ook de commissaris, al wil ik hem dan niet meteen heilig verklaren. U beweert evenwel

dat wat hij meedeelt, is ingegeven door een politieke partij. Dat is volstrekt unfair ten aanzien van die man die tenslotte ook het recht heeft een politieke overtuiging aan te hangen.

Mevrouw J. Leduc : Mijnheer de minister, ik heb nooit beweerd dat de commissaris zich iets laat voorschrijven door een partij. Ik heb daarentegen wel geopperd dat elke bewering moet worden geverifieerd. Eender wie kan anders eender wat zeggen. Het is net de materie waarover hij gaat die kan worden nagetrokken. Indien dat dan niet gebeurt, dan heeft de informatie, voor mij althans, geen enkele waarde.

Minister L. Van den Bossche : Ik heb toen inderdaad al gezegd dat bepaalde zaken moeten worden nagegaan. Die opmerking heb ik dus gemaakt. Het ligt evenwel allemaal niet zo eenvoudig. We kozen heel bewust voor een firma die met de onderwijssector niets te maken heeft en zodoende "nieuw" kan worden genoemd in het kader van onderwijsmateries en ARGO-kringen. Het lijkt me dan ook niet verbazingwekkend dat er in de loop van het proces fouten zijn gemaakt. Daar is dan ook een taak weggelegd voor de begeleidingsgroep. Bovendien gebeurt er binnen een beperkte groep van de ARGO zelf een vorm van toetsing en dan worden in bredere kring op het departement nog geregeld besprekingen gevoerd met betrekking tot de toestand op dat moment. Als we ons niet op fouten hadden voorbereid, dan hoefde dat allemaal niet. Het gaat hier evenwel om fouten die elke firma zou kunnen maken. Hoe dan ook, ik verzeker u ervan dat ik geen belangen in de firma heb en bij eventuele huiszoeken zullen ze geen aandelen van Ernst & Young vinden. Niets geeft evenwel aanleiding tot klachten ten aanzien van de onderneming, hoewel ik niet wil beweren dat zij - of eender welke firma - feilloos werkt. Het levert niets op te veronderstellen dat er van alles gaande is, zonder zelfs maar een verslag te hebben gezien en dat alleen

Van den Bossche

maar omdat er wilde geruchten de ronde doen die na verloop van tijd een eigen leven zijn gaan leiden. De conclusies zijn nog niet neergelegd.

Dit rapport bestaat uit twee luiken.

Ten eerste is er de bevraging, waarbij men "vist" naar een zelfbeeld, naar de verhouding tussen lokale raden en centrale raad en hoe die wordt ervaren.

Er vond tevens een bevraging plaats binnen de centrale organisatie. Dat resulteert onvermijdelijk in een soort beeldvorming, die wel haar nut kan hebben, maar uiteindelijk nog geen managementsadvies omvat. Nadat een bepaald beleid is uitgestippeld, kan men dan wel eventuele tegenkantingen voorspellen aan de hand van het beeld waarnaar men zich richt. Bovendien wordt op die manier ook duidelijk waar de cultuursprong het grootst is.

Van Ernst & Young verwacht ik in hun verslag vervolgens een tweede gedeelte terug te vinden, namelijk een managementsadvies op grond van hun deskundigheid ter zake. Daar heb ik uitdrukkelijk om gevraagd, want aan een simpele steekproef over de beeldvorming zelf en hoe elke betrokkene de werking ziet, heb ik geen boodschap. Ik ben ervan overtuigd dat zij hun opdracht zullen volbrengen, maar tot nu toe weet ik nog niets. Niemand weet hoe hun managementsadvies zal luiden, dus heeft het geen zin erop vooruit te lopen.

Mevrouw Leduc, acht u het zelf niet een beetje opportunistisch uw eigen partij heilig te verklaren en de anderen een te sterke politisering te verwijten? Dat klopt gewoon niet. Bovendien vormt de politisering binnen ARGO niet echt een probleem. Het is er misschien wel, maar het weegt niet op tegen andere problemen die geregeld de kop opsteken en waaraan alle partijen schuld hebben. Het vergt moed om dat te bekennen, maar het moet. U zult hoogstwaar-

schijnlijk ook merken dat dit in het rapport gedeeltelijk wordt beschreven. Als u eerlijk bent, moet ook u zich afvragen of dit niet rechtstreeks verband houdt met de manier waarop, de centrale raad wordt samengesteld. Bedenk daarbij dat we het hebben over bepalingen die door een twee derde meerderheid werden goedgekeurd.

De eerste zes leden worden door dit parlement benoemd. Dat gebeurt elke x-aantal jaren. Het is niet onwaarschijnlijk dat elk lid dat op die wijze een mandaat verkreeg, in zekere mate vindt dat hij aan de fractie die hem daar bracht iets verschuldigd is. Dat verwijt ik trouwens niemand. Het is op zijn minst logisch dat een fractie iets verwacht in ruil voor de gunst die het lid werd verleend. Dat kan dan in de vorm van informatie gebeuren, maar de vraag is dan alleen waar de grens wordt getrokken. Het gevaar van fractievorming is dus gedeeltelijk in het systeem verweven.

Ik ga zelfs verder en ik pleit dan niet voor een volledig verkozen centrale raad. Sociologisch kan op de vermelde manier een centrale raad groeien die in zijn samenstelling niet langer representatief is voor de realiteit. Het gemeenschapsonderwijs zou zodoende clichématig bij een bepaalde filosofische groep of een politieke formatie kunnen worden ondergebracht. Het gemeenschapsonderwijs kan een dergelijke evolutie missen als kiespijn. Ernst & Young zullen dit probleem ongetwijfeld ook proberen in te schatten, maar er is gewoon geen voor de hand liggende oplossing.

De politisering mag u evenwel niet opblazen zoals u dat doet, mevrouw Leduc. In de periode rond 1988, die ik ook heb meegemaakt, werden parlementsleden tijdens hun dienstbetoon door Jan en alleman aangeklampt om "een goed woordje te doen" opdat ze een tijdelijke opdracht in de wacht zouden kunnen slepen. Dagelijks overstelpten honderden brieven de bureaus in de tijd

van de aanstellingen. Dat gebeurde onder een heel keurige vorm : collega's stelden kandidaten aan elkaar voor en schreven aanbevelingen naar elkaar. De antwoorden waren eraan gewaagd : of het kon niet, of het was in kunnen en kruiken.

Gisteren had ik een onderhoud met de heer Steenhaut, voorzitter van de ARGO, en ik heb even gepolst naar het aantal brieven dat nu bij hen terecht komt. Ik ontvang er alvast bijna geen meer en bovendien had ik altijd een stereotiep antwoord klaar. Ik meldde gewoon dat dit niet mijn domein was, maar dat van de lokale raden en uiteindelijk soms van de centrale raad. De heer Steenhaut bevestigde dat ook hij nog slechts weinig dergelijke vragen in de bus vindt.

We moeten ermee ophouden de politieke wereld als niets dan slecht te bestempelen : dat is een morbide vorm van masochisme. Op dit gebied is er verdomd, en dat onderstreep ik, ongeacht of het parlementair geoorloofd is, veel verbeterd. Er zijn nog fouten waaraan moet worden gewerkt, maar die zijn niet uitsluitend bij één formatie te vinden.

Tijdens de nieuwe zittingsperiode zal de discussie over de ARGO nog moeten worden gevoerd. Laten we dat dan wel eerlijk doen en niet beweren dat er „één maagd tussen al die bordeemployés" zit. In elke fractie vind ik wel elementen die me danig irriteren, ook bij de SP. Dat zijn grotendeels naweeën van de manier waarop de centrale raad werd samengesteld.

Mevrouw J. Leduc : Mijnheer de minister, wanneer ik het heb over de politisering denk ik niet aan de aanstellingen op het plaatselijk niveau. Iedere school - of lokale raad - die zich respecteert, zal wel kiezen voor kwaliteit. Alleen daardoor kan de school overleven.

Met politieke invloed bedoel ik aanstellingen op het hoger niveau.

Minister L. Van den Bossche : Mevrouw Leduc, breek ter zake mijn

Van den Bossche

mond niet open. Ik wil wel aanvaarden dat de meerderheidspartijen zich hieraan meer bezondigen dan de minderheidspartijen, maar zonden zijn er alom.

Mevrouw A. Leysen : Misschien moet de administratie ten tijde van de ministers van de VLD wel eens worden onderzocht.

Mevrouw J. Leduc : Mevrouw Leysen, u mag dat natrekken. Men ziet goed welke partijen tot de meerderheid behoren.

Minister L. Van den Bossche : Ik wil hierover geen polemie uitlokken.

Er wordt tevens een "proces d'intention" gemaakt van de lokale raden.

De resultaten van het onderzoek zijn tegenstrijdig. Ook inzake meer of minder autonomie krijgen we geen eensluidend advies. Inzake de tevredenheid krijgen we een verrassend beeld. Er is een verschil tussen de percepties van de lokale raden en de centrale raad. De doorlichting zal zelfs nog niet hetzelfde beeld geven. Men heeft ook gevraagd of grote lokale raden geen oplossing zijn en men heeft daarop verschillende antwoorden gekregen.

Ik weet niet wat men zal schrijven in het managementsadvies. Ik zou alvast vermelden dat ik een onderscheid maak tussen de pedagogische entiteitsschool en het beheersniveau waarop een groeiende autonomie moet worden beheerd. Ik zou pleiten voor de lokale pedagogische entiteitsschool en terzelfder tijd voor grotere lokale raden, behalve in een aantal uitzonderlijke gevallen. Dit is een managementsinzicht waarbij men uitwijkt naar een evolutie naar meer autonomie, waarbinnen personeelsleden en financiële middelen meer en meer op een groter niveau moeten worden beheerd. Dat brengt met zich dat men zich moet bezinnen over de opdracht van de lokale raad. Welke bekwaamheden moet die raad hebben? Decentralisatie en au-

tonomie zijn geen wondermiddelen. Ze moeten ter plaatse ook nog kunnen worden waar gemaakt.

Ik weet niet wat het managementsadvies zal zijn, maar wij moeten het debat durven voeren in het licht van een grotere autonomie. Wij moeten zoeken naar een ideaal beheersniveau. Daar zullen niet alleen theoretische managementfactoren, maar ook praktische factoren een rol spelen. Ik denk bijvoorbeeld aan geografische afstanden. Dat is geen belemmering voor een multinational met vertakkingen in Australië, Amerika en Europa, maar voor het onderwijs liggen de zaken enigszins anders. Onverenigbaarheden van bedoelingen of belangen kunnen een rol spelen. Men moet daar genuanceerd over denken. Een idee naar voren gebracht door bijvoorbeeld de CVP of de VLD hoeft niet de facto verkeerd te zijn en een idee van de SP hoeft niet per definitie juist te zijn. Het gaat om het gemeenschaps-onderwijs waarover we een andere verantwoordelijkheid hebben dan over de andere vormen van onderwijs. We kunnen dat niet veranderen. Dit heeft niet alleen voordelen, het betekent ook een nadeel voor het gemeenschapsonderwijs.

Laten we niet de clichévraag naar voren brengen wie voor het eerst de idee heeft gelanceerd. Het antwoord daarop wil nog niet zeggen dat wij de idee meteen moeten inkleuren. Het kan zijn waarde hebben op het veld voor de realisatie van een goed gemeenschapsonderwijs.

In verband met de kwaliteit van het onderwijs kan ik het volgende zeggen. Tot nu toe is er nog maar heel weinig besef van wat kwaliteit is. Intuïtief wordt veel gedaan in verband met kwaliteit, maar een echt wetenschappelijk proces en een echte wetenschappelijke interne kwaliteitsbewaking zijn er niet, zelfs niet aan de universiteiten. Ik heb een voorbeeld gezien van één universiteit in Vlaanderen waar men intern een schitterend geheel van kwaliteitsbewaking heeft gemaakt. Of het zal functione-

ren, moeten wij nog afwachten. Integrale kwaliteitszorg is iets waarover wij graag spreken. Kwaliteit is een modewoord geworden, gelukkig maar, maar men vergeet de inhoud ervan. Er zijn basisscholen waar ik uitermate verheugd buitenkom, ik denk aan een school in uw eigen Limburg, mevrouw Leduc, waar men erin slaagt, lucide en gedragen door de gemeenschap, een kwaliteitsproces op gang te brengen waarvan ikzelf niet beseftte dat het bestond. Ik kan alleen maar vaststellen dat er in die school iets aan de gang is dat ik nog niet veel heb meegemaakt. De resultaten die de kinderen behalen, kunnen u alleen maar verliefd maken op zulke initiatieven. Het globale proces is echter nog niet bezig. Het zal een inspanning vragen over alle netten heen om zich die technieken eigen te maken en om ze als groep te leren toepassen. Het beleid zal moeten inschatten of er geen modularing in zijn reglementering moet zijn om sommigen, die nu misschien niet in de mogelijkheid verkeren zo'n proces op te starten, de mogelijkheid daartoe wel te bieden. Er zal meer communicatie moeten zijn. Ik stel vast dat sommige scholen menen bezig te zijn met een kwaliteitsproces over alle netten heen, maar in feite nog ver van de verwezenlijking zijn. Zij beseffen dat vaak niet eens omdat zij de werkwijze van nabijzijnde scholen zelfs niet eens kennen. Er is een soort stilte tussen de scholen die niet de unanimiteit en de consensus illustreert, maar de afwezigheid van gesprekken. Iedereen vindt opnieuw het warm water uit. Daaraan moet op termijn iets worden gedaan. De ene moet niet naar de andere roepen dat hij min of meer kwaliteit heeft.

Mijnheer Appeltans, u zegt in uw interpellatie trouwens al te vlot dingen die u nu niet kunt zeggen. Ernst Young heeft geen pedagogische opdracht om na te gaan wat de kwaliteit is. Ernst Young heeft een soort managementsopdracht. De vraag rijst natuurlijk hoe wij zullen waar- maken wat de analyse naar voren zal

Van den Bossche

brengen. Het gaat om een autonome instelling die zelf formuleert wat ze al dan niet doet. Wij kunnen het management van de ARGO niet overnemen, ook niet het departement Ambtenarenzaken.

Er zal natuurlijk worden nagegaan of er te weinig of te veel personeelsleden zijn. Dat is voor een stuk gehypothekeerd door het verleden. Daarin wil ik u wel volgen. Ik kan niet zeggen dat de ARGO ab initio nieuw was en dus brandschoon is kunnen beginnen. Hij is, ten eerste, begonnen in een soort pioniersperiode met een langzame overdracht van personeel waarbij uit het oude Gebouwenfonds van de Rijksscholen wat mensen zijn overgekomen. Ik heb vastgesteld dat dit fonds in ambtelijke kringen niet een beste naam had. Wanneer dit enigszins juist was dan heeft dit zich voor een stuk getransplanteerd naar de ARGO-administratie. Ten tweede heeft, begrijpelijk, het departement Onderwijs, om goed te blijven functioneren, getracht sommigen te houden. Overigens waren er ambtenaren die volgens de norm kwaliteit als vol konden worden bestempeld, geneigd om te vragen in het departement Onderwijs te mogen blijven. Men zou kunnen zeggen dat de gemiddelde kwaliteit van het departement niet dezelfde is als de gemiddelde kwaliteit van het personeel dat is overgedragen. Ik zeg wel, gemiddelde kwaliteit. Het gaat niet over individuen. Dat is dus een hypotheek. Misschien zal ik de getallen die naar voren zullen worden gebracht juist vinden in theoretische orde van grootte maar ten opzichte van diegenen die er werken, zal dit waarschijnlijk niet juist zijn omdat men niet zomaar een nieuw aanwervingsbeleid kan voeren. Wanneer men mij morgen zegt dat ik van nul mag beginnen en een x aantal personen mag aanwerven uit een bepaalde administratie, dan zal ik dat doen. Waarschijnlijk zal het beter draaien dan voorheen. Dat is natuurlijk een soort van ab initio rede-

nering. Wij zullen de cijfers met enige afstand en in alle openheid moeten benaderen. Ik kan niet vooruitlopen op wat Ernst Young aan managementadviezen zal geven. Die zullen wij maar kennen op het einde van het onderzoek wanneer er een verslag wordt neergelegd.

Ik pleit ervoor dat het verslag door elkeen grondig wordt gelezen. Het zal hoe dan ook onderwerp zijn van een discussie tijdens de nieuwe regeerperiode. Ik pleit er tevens voor dat elkeen zal zoeken naar de beste oplossing en vooral dat men de problematiek niet partijpolitiek zal benaderen. Ik vrees dat wij dan sommige punten die naar voren worden gebracht niet zullen aankunnen. Misschien wordt er gesuggereerd om op sommige vlakken meer autonomie te verlenen. Maar het decreet houdt sommige vormen van autonomie en van delegatie, ook centraal, tegen. Centraal is een delegatie geen eenvoudig gebeuren, want men moet een heel moeilijke meerderheid construeren. Het zou wel eens kunnen dat men de opdracht geeft het decreet te herzien. Als wij dan niet vanuit een zuivere bekommerning zoeken naar het meest juiste antwoord in de gegeven omstandigheden, gezien de evolutie van de huidige ARGO en de mogelijke middelen, dan zullen wij nooit aan een twee derde geraken om het decreet te kunnen wijzigen.

Zo komen wij tot het verhaal van mevrouw Leysen die de vraag stelt hoe wij kunnen bricoleren om toch hier en daar iets te veranderen. Dat is toch pure "bricolage" en zo hypothekeren wij weer het verder functioneren van de ARGO. Het is logisch dat na vijf jaar die evaluatie plaatsvindt. Het ging immers om iets nieuw-nieuw. De discussie is minder groot dan in 1988 wanneer uit zuiver partijpolitieke- en machtsbekommerningen werd geredeneerd.

De vraag rijst veeleer hoe onderwijs, gezien de groei naar autonomie, maximale kansen kan krijgen om zich te ontplooien en in welke bege-

leiding er moet worden voorzien. Wanneer er een verandering van management moet plaatsvinden, kunnen wij niet nalaten in een begeleiding te voorzien die geld zal kosten. Daarvoor zullen externen moeten worden aangetrokken. Laten wij vandaag ten minste onderkennen dat er inspanningen worden geleverd voor ernstig werk, maar dat de instelling zoals eenieder fouten kan maken.

Nadat de tekst zal zijn ingediend, zullen wij het werk op zijn werkelijke waarde kunnen beoordelen. Vandaag de dag moet de instelling niet besmeurd worden met allerlei insinuaties, want dan is de discussie hopeloos en geraken wij nergens.

De voorzitter : De heer Appeltans heeft het woord.

De heer L. Appeltans : Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik kan mij terugvinden in de nuancering die hij in verband met de problematiek naar voren brengt. Het was mijn enige bedoeling te vragen naar de stand van zaken. De minister heeft gezegd dat wij over een zestal weken over het rapport zullen beschikken.

Minister L. Van den Bossche : De datum was 31 maart, maar het werk zal niet af zijn. Ik vermoed dat dit iets later zal zijn.

De heer L. Appeltans : Over een zestal weken zullen wij over het rapport beschikken en zullen wij met wijsheid de resultaten ervan moeten beoordelen.

Ik ben verbaasd over de slogantaai van de VLD bij monde van mevrouw Leduc.

Ik ben niet de verdediger van de CVP of van de SP, maar ik meen niet dat de VLD een grotere maagdelijkheid mag worden toegeschreven dan de andere partijen. Ik eis die maagdelijkheid zelfs niet op voor mijn eigen partij behoudens er een middel is om zijn maagdelijkheid na

Appeltans

een aantal jaren terug te winnen. Het is de pot die de ketel verwijt.

Ik heb van de minister geen antwoord gekregen op het laatste gedeelte van mijn interpellatie, namelijk op de vraag in verband met een evaluatie van inspraak- en participatie-organen in andere netten.

Minister L. Van den Bossche : Mijnheer Appeltans, gelieve mij te verontschuldigen.

Ik ben inderdaad vergeten daarop te antwoorden, maar ik heb er wel kort op gealludeerd. De grondwettelijke relatie met andere netten is anders dan met het gemeenschapsonderwijs.

Wij zijn niet gerechtigd tot een doorlichting van andere netten. Het is dus logisch dat wij daartoe niet de opdracht geven. Sommige dingen die met andere netten te maken hebben, worden bijvoorbeeld wel onderzocht.

In het kader van de FKRO-kredieten werd er een project toegewezen aan de VUB en de KUL betreffende "Onderwijsonderzoek naar de werking van de lokale schoolraden en de participatieraden in het onderwijs". Dat project is gestart op 1 september 1994 en eindigt op 31 augustus 1996. Daarbij zal men de zogenaamde democratisering die op twee verschillende manieren gestalte heeft gekregen, onderzoeken. Dergelijke initiatieven kunnen wel worden genomen omdat dit mogelijk wordt gemaakt door de decreetgever. De participatieraad is als subsidiëeringsvoorwaarde aan het vrij gesubsidieerd onderwijs opgelegd met goedkeuring van de Raad van State. Het is logisch dat dit wordt onderzocht. De andere netten hebben niet dezelfde structuren. De gemeenten hebben scholen die elk onderling onafhankelijk zijn en die samen in een overlegvereniging kunnen overleggen. Het is als het ware een servicevereniging. Het VSKO is een vereniging waarbij men vrijwillig toetreedt. Het heeft niet dezelfde netfunctie als de centrale

raad van de ARGO, die een aantal juridische bevoegdheden heeft.

Mevrouw A. Leysen : Ik denk dat men in de andere netten blij zal zijn te horen dat men op kosten van de gemeenschap een aantal doorlichtingen zal kunnen doen.

De heer L. Appeltans : U juicht dat dus toe !

Minister L. Van den Bossche : Dat moet natuurlijk worden genuanceerd, want een doorlichting van de overheid heeft als nadeel dat zoiets publiek wordt gemaakt. De doorlichting van een bedrijf komt nooit in de krant. Als een inrichtende macht in het vrij gesubsidieerde onderwijs zich laat doorlichten, wordt dat intern behandeld.

De openbare sector in zijn hele managementgebeuren doet dit in de openbaarheid, terwijl de privé-sector dezelfde ziekten heeft maar dit doet achter gesloten deuren. Het is een typisch probleem waardoor soms de indruk ontstaat alsof de overheid er zoveel slechter aan toe zou zijn dan de privé-sector.

In mijn contacten met vertegenwoordigers van grote bedrijven, kunnen wij de problemen uitwisselen. Het is verfrissend met die jongens te gaan eten, want ik kom verheugd buiten. Hun lijden is minimum het mijne, soms nog groter. Gebeuren bij mij zulke zwaarwichtige gebeurtenissen, dan komt dat in de krant, een bedrijfsleider bekent zulke zaken echter in een gezellig onderonsje onder mensen die veel personeelsleden hebben.

Ik geef grif toe dat een doorlichting op staatskosten voordelig is, maar aan de andere kant komen de gemaakte fouten aan de oppervlakte en dreigen ze soms verkeerd te worden geïnterpreteerd.

De studie van Ernst & Young gaat niet over de kwaliteit van het onderwijs van de ARGO, en stelt dus niet dat deze of gene school beter of slechter is ; er bestaat alleen het ge-

vaar dat de uitslag negatief zal worden geïnterpreteerd in de zin van "er is nogal kritiek geweest, dus die school zal niet goed zijn". Het heeft natuurlijk niets te maken met die school, maar wel met de wijze waarop processen van besluitvorming, van informatieoverdracht en van management verlopen.

De voorzitter : Mevrouw Leduc heeft het woord.

Mevrouw J. Leduc : Ik laat de beweringen van de heer Appeltans voor wat ze zijn, ik gebruik geen slogantaal, maar ik vraag enkel dat de zaken correct worden onderzocht en dat wat er wordt gezegd, wordt geverifieerd.

Niemand heeft het label van kwaliteit of geen kwaliteit. Elke opstartende instantie zoals de ARGO met de hypotheken waarmee hij was belast, heeft haar kinderziekten en die moeten worden genezen. De ARGO moet worden gedepolitizeerd en er moet worden gestreefd naar kwaliteit.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

— *Het incident wordt gesloten om 12.50 uur.*

— *De interpellatie wordt gehouden om 14.25 uur.*

Interpellatie van mevrouw R. Van Cleuvenbergen tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de opleiding tot verpleegkundige in Vlaanderen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Van Cleuvenbergen tot de heer Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de opleiding tot verpleegkundige in Vlaanderen.

Voorzitter

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw R. Van Cleuvenbergen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik heb geprobeerd, in tegenstelling tot wat u waarschijnlijk verwacht, mijn interpellatie zo levendig mogelijk te houden en me niet louter op een technische manier aan het thema te wijden. Het gaat hier immers om fundamentele zaken die naar waarde moeten worden geschat, en bij technische uiteenzettingen is dat niet altijd het geval.

Een drietal weken geleden hield de heer Luc Martens nog een interpellatie over de opleiding ASBO. Toen al kondigde ik aan dat ik meer over de opleiding verpleegkunde wilde vernemen, vooral naar aanleiding van het gesprek dat u ondertussen ter zake met minister Santkin zou hebben gevoerd.

Het Hogeschooldecreet regelt alle opleidingen in de gezondheidszorg voor Vlaanderen, met als basisstructuur een drie jaar durende studie. Toch kan ik me niet van de indruk ontdoen dat dit haaks staat op bepaalde recent uitgevaardigde federale reglementeringen. En aangezien niet alleen de uitoefening van het beroep, maar tevens de normen waaraan ziekenhuizen moeten voldoen, nog altijd federale materies zijn, kan de erkenning van Vlaamse ziekenhuisdiensten in het gedrang komen als de opleidingen niet stroken met de eisen. De versnippering van de bevoegdheden maakt het ons niet gemakkelijk. Vooral de discrepanties tussen de gemeenschap en de federale overheid inzake verpleegkunde zijn de oorzaak van heel wat strubbelingen. In die zin leek het onderhoud aan het begin van de maand februari met u en minister Santkin me uitermate interessant.

Ik wil dan ook graag weten wat toen is besproken en of het contact met

de federale overheid resultaten heeft opgeleverd.

Welke toekomst gaat de opleiding verpleegkunde in Vlaanderen tegemoet?

Is er vroeger al geregeld overleg gepleegd tussen het federale departement Volksgezondheid en het gemeenschapsdepartement Onderwijs in dit verband, en zal dat in de toekomst ook gebeuren? Er zijn immers nog plannen in voorbereiding om het koninklijk besluit nummer 78 te wijzigen, en dat kan altijd een invloed hebben voor de opleidingen.

Nu over de opleidingen zelf.

Het gaat hier om een vrij ingewikkelde materie. Ik ben aardig op de hoogte van de verpleegkundige aspecten van de zaak, maar misschien minder bekend met de decreten en dergelijke ter zake. Ik zou het dan ook op prijs stellen dat u me erop wijst wanneer ik een fout maak. Ik lees hier het volgende : "De verpleegkunde mag in België beoefend worden door personen in het bezit van het diploma of de titel van gegradueerde of gebrevetteerde verpleegkundige of verpleegassistent. De kwalificatievereisten worden geregeld via artikel 21bis van het koninklijk besluit nummer 78, en het koninklijk besluit van 18 januari 1994 bepaalt de bijzondere beroepstitels en bijzondere beroepsbekwaamheden voor deze beoefenaars."

Dit laatste vormt alvast de aanleiding voor heel wat problemen.

Om te beginnen, is er de terminologie : de titels die door de federale overheid zijn erkend en de nomenclatuur die in het Vlaamse onderwijsdecreet wordt aangewend, zijn niet op elkaar afgestemd. Dat lijkt me nochtans een eerste vereiste. De bevoegdheid ligt in dit geval bij de federale overheid, maar mits enige zin voor initiatief - en daaraan ontbreekt het u hoegenaamd niet, mijnheer de minister - moet dit toch te

verwezenlijken zijn. Hebt u in die zin al iets ondernomen?

Vervolgens wil ik even dieper ingaan op de mogelijkheden om een voortgezette opleiding te volgen en zodoende bijzondere beroepstitels en -bekwaamheden te behalen. Ook de financiering hiervan trok mijn aandacht. Om de bedoelde bijzondere beroepstitels en -bekwaamheden te verwerven, is er een opleiding na het behalen van het basisdiploma nodig : dit conform de federale voorschriften, én de Europese richtlijn met betrekking tot de Verantwoordelijke Algemene Ziekenverpleging. Hier wordt gewag gemaakt van een algemene opleiding verpleegkunde van drie jaar en wordt in een aanvullende aanbeveling uitdrukkelijk vermeld dat een eventuele specialisatie pas kan worden toegestaan nadat het basispakket is afgewerkt. Daar is men het op federaal en Europees niveau dus alvast over eens.

Het HOBU-decreet van de Vlaamse Gemeenschap regelt de opleiding tot gegradueerde verpleegkundige evenwel anders en ziet de opleiding als een opleiding van het hoger onderwijs van het korte type, met opties, binnen de sector van de gezondheidszorg. Het is maar de vraag of de opleiding in haar huidige vorm en gezien de grote vrijheid van de scholen voor de opties, aan alle voorwaarden en zodoende ook aan de Europese voorwaarden tegemoet kan komen. De betrokken onderwijsinstellingen wordt hier immers een optiekeuze aangereikt die zowat een derde tot twee derde van het programma beslaat. Als een school nu voor twee derde opties invult, dan is het niet onwaarschijnlijk dat dit in strijd is met wat de Europese richtlijn stipuleert met betrekking tot het behalen van de titel van verantwoordelijke algemene ziekenverpleging. In de praktijk zullen de scholen zich, naar mijn mening, verplicht zien slechts een derde van de uren in te richten.

Het koninklijk besluit van 18 januari 1994 bepaalt dus dat het mogelijk is

Van Cleuvenbergen

bijzondere beroepstitels en -bekwaamheden te verwerven. De wetgeving in Vlaanderen voorziet evenwel niet in een aanbod van dergelijke voortgezette opleidingen die daartoe kunnen leiden. Het decreet ter zake omschrijft de financiering van deze zogenaamde voortgezette opleidingen binnen de sector als "uitdovend, gedurende drie jaar".

— *De heer C. Moors, voorzitter, treedt op als voorzitter.*

De waarde en de noodzaak van deze opleidingen hoeven geen betoog, maar toch blijkt de financiering onvoldoende.

Bepaalde ziekenhuizen zullen binnen afzienbare tijd van hun personeel eisen dat ze over bijzondere titels beschikken. Het is dus mogelijk dat daardoor een aantal ziekenhuisdiensten in Vlaanderen niet kan worden erkend. De dienst spoedgevallen, bijvoorbeeld, zal ongeveer 85 percent gegraduateerden verpleegkundetewerkstellen, waarvan zowat 66 percent de bijzondere beroepstitel spoedgevallen moet kunnen voorleggen. Die opleiding kan in Vlaanderen niet worden gevolgd. Moeten we dan studenten uit Wallonië "invvoeren" of onze studenten daar naartoe of naar het buitenland sturen? Dat klinkt op zichzelf niet slecht, maar het is vast en zeker niet de bedoeling.

Van u, mijnheer de minister, wil ik graag weten welke criteria u trouwens hanteert in verband met de financiering van voortgezette opleidingen die een bijzondere beroepstitel of -bekwaamheid beogen. Er werden voor de financiering al oplossingen gesuggereerd zoals bijdragen van werkgevers. Ik heb daar mijn bedenkingen bij : het gaat hier immers om werkgevers uit de non-profitsector. De betrokken instellingen putten ook uit overheidsgeld en dan zou er dus gewoon een verschuiving van de budgetten gebeuren. Ook het voorstel om werkgevers fondsen te

doen uittrekken ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek, lijkt me niet echt haalbaar. Hoger onderwijs van het korte type, zoals in dit geval, is nu eenmaal niet bedoeld om wetenschappelijk onderzoek te verrichten. Er zijn universitaire opleidingen voorhanden die dat doen.

De echte discussie hieromtrent hoeft nu nog niet te worden gevoerd, omdat verpleegkundigen in spe in de eerste plaats drie jaar basisopleiding moeten volgen. Bovendien moeten we nu eerst de verkiezingen afwachten. Het zou evenwel goed zijn als de minister nu al even kon aangeven welke kant het met deze materie uitgaat.

Ik heb nog een andere opmerking, meer specifiek over de basisopleiding. In de omkadering van de nieuwe regeling is een norm van 1,6 vastgelegd voor het onderwijs verpleging. Voor het kunstonderwijs ligt die norm op 3. Ik ben ervan overtuigd dat het kunstonderwijs heel belangrijk is, maar bij de opleiding tot verpleegkundige oefent men op mensen, wat toch ook niet uit het oog mag worden verloren. Het roept hoe dan ook vragen op in verband met de kwaliteit van de begeleiding en de omkadering die eventueel nog kan worden aangeboden met deze lage normering.

Minister L. Van den Bossche : De norm is vastgelegd op 1,58 precies. Bij het opmaken van dit decreet werden op die norm slechts twee uitzonderingen gemaakt : de pedagogische opleidingen kwamen op 1,48 terecht, maar werden later ook naar de 1,60-norm opgetrokken. Het kunstonderwijs heeft in feite altijd meer gekost dan die 3-norm. Het werd gewoon naar die limiet teruggedrongen, met dien verstande dat dit niet zou gebeuren indien het studentenaantal werd beperkt.

Voor het overige is het perfect op de werkelijkheid gecalqueerd. Men heeft niet ingeschat wat wij belangrijk vinden. Men is vertrokken van de huidige uitgaven.

Mevrouw R. Van Cleuvenbergen : Waarschijnlijk heeft men altijd de opleidingen ASBO die nu meestal aan de scholen zijn gekoppeld en die een ruimere omkadering hadden, bijgenomen omdat men geen onderscheid gemaakt heeft in de praktijk.

Minister L. Van den Bossche : De opleidingen ASBO zijn er uitgenomen. Ik heb die laten uitzuiveren vóór het berekenen van de kostprijs.

Mevrouw R. Van Cleuvenbergen : Voor het schooljaar 1995-1996 waarin heel wat veranderingen op het programma staan, rijzen er nog een aantal problemen.

In de eerste plaats is er het ministerieel besluit van 1991, het zogenaamde stagebesluit. Het is een van de elementen dat er via de opheffingsbesluiten nog moet worden uitgehaald. Wanneer zal de minister deze opheffingsbesluiten uitvaardigen?

Ten tweede is er de opleiding vroedkunde die mij nog zorgen baart. Ik weet dat deze vanaf het schooljaar 1995-1996, conform de Europese regelgeving, totaal verandert. Ik vraag mij toch af of de minister de consequenties heeft ingeschat van het feit dat elke school met het studiegebied gezondheidszorg, deze opleiding kan organiseren en waarschijnlijk wel zal organiseren uit vrees om over enkele jaren vast te zitten. Ik heb de cijfers opgevraagd van de vroedvrouwen die op jaarbasis in Vlaanderen nodig zijn. Dat zijn er ongeveer vijftig. Men zou bijgevolg moeten zeggen dat twee tot drie scholen in Vlaanderen volstaan.

Minister L. Van den Bossche : Ik versta de vraag niet goed. Er is niets veranderd. Men heeft gewoonweg in de bijlage 2 opgenomen wie dit onderwijs nu inricht, dat wil zeggen in het systeem een-twee. Dezelfde scholen krijgen de mogelijkheid het onderwijs in het systeem drie in te richten.

Mevrouw R. Van Cleuvenbergen : Door het feit dat men de opleiding verandert, gaat de intrede anders lig-

Van Cleuvenbergen

gen. Studenten zullen op 18 jaar veel vlugger geneigd zijn die richting vroedkunde te kiezen, terwijl ze nu ingevolge het feit dat er twee jaar al gemene opleiding was, bewuster kozen en wisten dat er in de praktijk weinig toekomstmogelijkheden waren. Dat is een probleem.

Minister L. Van den Bossche : Het kan zijn dat u gelijk hebt en dat men gemakkelijker kiest op 18 jaar dan zoals vroeger op 20 jaar. Vroeger was er een gemeenschappelijk jaar plus een jaar, waarna men een gemeenschappelijk jaar plus twee jaar heeft opgelegd. Nu is dat nul gemeenschappelijk jaar plus drie. Wij hebben het algemene systeem toegepast waarin wordt gezegd dat degenen die het onderwijs momenteel inrichten het mogen behouden. U mag niet vergeten dat het probleem van de nul plus drie een medisch probleem is. Op een bepaald moment heeft men mij gecontacteerd vanuit de medische sector en erop gewezen dat de handelingen die door de vroedvrouwen mogen worden gesteld derwijze zijn uitgebreid - ze zijn een federale bevoegdheid - dat er problemen zouden kunnen krijgen gezien de te beperken opleiding. Wij moeten bijgevolg wel naar de nul plus drie. De verschillende experts van de diverse universiteiten die ik heb geraadpleegd waren unaniem om te zeggen dat ik geen keuze had. Er zou maar één mogelijkheid zijn geweest, namelijk in bijlage 2 een soort rationalisering doorvoeren en sommige scholen de bevoegdheid tot onderricht afnemen. Dat stond ooit ter discussie tijdens een van de ontelbare vergaderingen over het HOBU-decreet. Ik heb toen vastgesteld dat de verschillende netten hand in hand unaniem hebben gezegd dat zij dat zelf wel gingen regelen en dat wij er ons niet mochten mee bemoeien. Wij hebben bijgevolg eenvoudig het systeem toegepast.

Mevrouw R. Van Cleuvenbergen: Ik vrees daarover moeilijkheden. Ik heb nagekeken hoeveel bedden er

het jongste jaar verdwenen zijn. Deze opleiding moet toch worden afgestemd op de mogelijkheid tot beroepsuitoefening. In België zijn er 990 bedden gesloten, waarvan 560 in Vlaanderen. Van die 560 Vlaamse bedden zijn dat 161 bedden materniteit. Dat is meer dan een vierde. Ik hoop dat de minister de situatie op de voet zal volgen want daar dient te worden bijgestuurd. Wanneer de scholen het zelf doen, dan is dat des te beter. Dat is altijd gemakkelijker.

Minister L. Van den Bossche : Waarschijnlijk zullen zij over twee jaar die opleiding "uitruilen". Een aantal scholen zullen het nu nog inrichten, maar het wordt ook duurder, want zij moeten het ook drie jaar inrichten. Ik neem aan dat zij dan gebruik zullen maken van de ruilclausule in het decreet. Het zou dus kunnen dat wij over twee jaar tot een automatische stabilisatie komen op het veld.

Mevrouw R. Van Cleuvenbergen : Dat zou ik positief vinden.

Dan wil ik het nog even hebben over de opleiding tot sociaal verpleegkundige. Er rijzen een aantal problemen in dit verplegingsonderwijs. Het lijkt mij nuttig in een evaluatiemoment te voorzien binnen enkele jaren, want deze opleiding kan niet én volwaardige verpleegkundigen algemene zorgen afleveren én mensen die ook nog een bijkomende opleiding richting maatschappelijk werk hebben gehad. Ik veronderstel dan ook dat dit kwalitatief problemen zal geven of dat deze richting ten dode zal opgeschreven zijn. In drie jaar moeten de studenten immer voldoen aan de Europese norm inzake algemene verpleegkunde, én dan nog maatschappelijk werk.

Minister L. Van den Bossche : Daar ken ik zelf weinig van, want ik ben zelf te biechten gegaan bij de sector. Ik heb een uitermate unaniem advies gekregen waarin mij werd gezegd dat zoiets wel mogelijk is.

De inspecteur-generaal zit hier overigens naast mij, en een speciale

commissie heeft onder zijn hoede vergaderd. Ik had hem gevraagd een aantal mensen uit het veld samen te roepen om een en ander te bestuderen. Als de opleiding over vier jaar moet gebeuren, dan moet ze maar vier jaar belopen. Als er geen vier jaar is vereist om algemene inzetbaarheid en de specificiteit te behalen, dan moet het op drie jaar kunnen gebeuren. Het antwoord dat de commissie mij gaf, was eenduidig, en ik heb dat ook heel braafjes gevolgd.

Mevrouw R. Van Cleuvenbergen: Ik denk dat het belangrijk is dit in de toekomst op te volgen omdat de beroepsuitoefening goed moet zijn.

Het laatste probleem is dat van de kwaliteitsbewaking. De hogescholen en de overheid controleren deze opleidingen. In welke mate loopt de toetsing van de inhoudelijke kwaliteit van deze basisopleidingen met opties parallel met de kwaliteitsbewaking zoals bedoeld in artikel 59? Voordien gebeurde dit vooral door de administratie Gezondheidszorg die via veelvuldige contacten met stageplaatsen oog had voor leerinhouden en dergelijke meer. Er werd trouwens ook een visum uitgereikt als bevestiging van kwaliteit.

In die zin wil ik even inpikken op de doorlichting die momenteel plaatsgrijpt in de scholen. Verschillende scholen hebben onlangs een brief gekregen waarin staat dat zij volgend schooljaar zullen worden doorgeleucht, en nu wordt hen gevraagd gegevens door te geven. Voor scholen die volgend jaar zijn betrokken bij een fusieoperatie, een schaalvergroting, verandering van opdrachten aan docenten, ... heeft het niet altijd zin om op de gegevens die men dit jaar opvraagt volgend jaar verder te werken. De informatie zal dan niet meer stroken met de realiteit.

Bij het vijfhoekige team - en ik citeer uit de aankondigingsbrief : "is tenminste één onafhankelijke binnen- of buitenlandse deskundige vertrouwd met beroepsopleiding en -uitoefening." Dit gaat volgens mij

Van Cleuvenbergen

vooral om kwaliteitsbewaking naar het beroepsveld toe. Mijns inziens is één persoon dan onvoldoende, want de opleidingen waar het hierover gaat, betreffen beroepsopleidingen waarbij het werkveld, eventueel de administratie Volksgezondheid zelf, een ruimere beoordelingsbevoegdheid zou moeten hebben. Deze schoolse titels leiden nu eenmaal tot gereguleerde beroepen.

Ik wil nog even mijn hoofdbekommernissen op langere termijn herhalen : de oprichting en de financiering van bijzondere beroepstitels en bijzondere beroepsbekwamingen ; het overleg nu en in de toekomst tussen Volksgezondheid, Onderwijs en de Vlaamse gezondheidsadministratie - en heel concreet als eerste punt nu het afstemmen van de wederzijdse terminologie - de zorg om altijd conform de Europese richtlijn te kunnen werken en de zorg voor de verdere kwaliteit van de opleidingen.

Mijnheer de minister, is er trouwens al een begin gemaakt met de opvolging betreffende de opleidingen ASBO, iets wat vóór drie weken in de commissie werd geopperd?

De voorzitter : De heer Tavernier heeft het woord.

De heer J. Tavernier : Mijnheer de voorzitter, ik heb aandachtig geluisterd naar het antwoord van de minister bij de vorige interpellatie. Hij lanceerde de denkpiste dat het noodzakelijk zou zijn te onderzoeken of bepaalde opties binnen de opleiding niet beter zouden worden hervormd tot opleidingen, zodat wij meer dan een derde kunnen differentiëren. Ik heb echter vernomen dat er over deze denkpiste heel wat discussie is op het veld. Ik denk hierbij aan een optie, namelijk de psychiatrisch verpleegkundige.

Minister L. Van den Bossche : Men erkent de heer Stockman als eminentie van het veld en beschouwt hem als een briljant figuur. Ik heb mij laten informeren door mensen

die het veld het beste kennen, en over alle netten heen wordt hij erkend als de man die al jarenlang een bepaalde thesis verdedigt en is ingegaan tegen de zwakheid van de opleiding. Men moet dus de autoriteiten op het veld durven erkennen. Ik heb dat dus ook gedaan omdat ik niet wil laten uitschijnen alle wijsheid in pacht te hebben.

De heer J. Tavernier : Ik vroeg mij dus af wat er nu overblijft van uw denkpiste. Denkt u inderdaad aan het omvormen van bepaalde opties tot opleidingen, of is die discussie gesloten?

De voorzitter : De minister heeft het woord.

Minister L. Van den Bossche : Mijnheer de voorzitter, wij kunnen vooraf de juridische situatie bekijken.

Ik ben er niet in geslaagd de heer Santkin in deze tijdsspanne van drie weken te ontmoeten. Ik doe ter zake pogingen, maar blijkbaar is de federale snelheid niet dezelfde als de Vlaamse. De gemeenschappen zijn bevoegd voor onderwijs en bepalen dus de inhoud van de opleiding, de organisatiewijze en het verlenen van de graad of de onderwijstitel.

Het federale vlak is bevoegd voor het uitschrijven van de vereiste bekwaamheidsbewijzen in verband met de uitoefening van het beroep van verpleegkundige. De mogelijkheid tot medische en paramedische beroepen wordt nog steeds geregeld door het koninklijk besluit nummer 78 en het volmachten-koninklijk besluit van 10 november 1968.

Het arrest van het Arbitragehof nummer 78/92 van 17 december 1992 behandelt de mogelijke onduidelikheden inzake de toekenning van beroepstitels en de toegang tot het beroep.

In dit arrest wordt gesteld dat er een duidelijk onderscheid moet worden gemaakt tussen de onderwijswetgeving enerzijds en de regeling van de

toegang tot ambten en beroepen anderzijds.

In een ander citaat lees ik : "Het is uit formeel legistisch oogpunt wenselijk dat de terminologie die wordt gehanteerd in de formulering van beroepsuitoefeningsvoorwaarden, expliciet zou worden aangepast aan de wetgeving op het toekennen van academische graden, maar het is aan de nationale wetgever om dit te doen".

Ik heb de heer Santkin meegedeeld dat zijn antwoord ter zake niet zo duidelijk was. In zijn brief vermeldt hij onder meer dat het door mij geciteerde arrest een aantal betekenisvolle uitgangspunten biedt, zoals, ik citeer : "Dat de aan de nationale wetgever toegewezen aangelegenheid inzake vestigingsvoorwaarden, onder meer de bevoegdheid insluit om regels vast te stellen inzake de toegang tot bepaalde beroepen of de oprichting van handelsvestigingen, om algemene regels of bekwaamheidseisen voor te schrijven in verband met de uitoefening van sommige beroepen en om beroepstitels te beschermen". Anderzijds schrijft de heer Santkin : "De bepalingen van het koninklijk besluit nummer 78 van 1967 moeten zo worden gelezen dat ze ook de onderwijsgraden behaald overeenkomstig het decreet beogen". Verder lees ik in het arrest: "Andere regelingen inzake de toegang tot ambten en beroepen, en waarin ook de graad van [...] wordt vereist, zijn aanpassingen die slechts kunnen gebeuren door de nationale wetgever".

Vervolgens citeer ik de heer Santkin zelf : "Deze besluiten van het Arbitragehof leiden mij ertoe te stellen dat de vaststelling van voorwaarden voor het toekennen van beroepstitels niet dringend is, maar veeleer noopt tot reflectie. Het koninklijk besluit nummer 78 moet op elk ogenblik zo worden gelezen dat waar schoolse titels worden vermeld, het deze zijn afgeleverd door de bevoegde onderwijsminister(s). Hoe men het diploma of de graad verwerft, en hoe de terminologie waaronder ze

Van den Bossche

verleend worden, zijn onderwijsaanleggenheden. Het Hof vermeldt uitdrukkelijk dat het wenselijk is dat de nationale wetgever de schoolse graden zou opnemen in de uitoefeningsvoorwaarden. Hiermee vraag ik uw bijzondere aandacht voor de moeilijkheid waarvoor de federale wetgever thans geplaatst wordt doordat, gelet op de autonomie van elke gemeenschap, in het verpleegkundig en verloskundig onderwijs, geopteerd heeft voor andere schoolse titels. Deze schoolse titels dienen thans in het kader van de beroepsuitoefening geïntegreerd te worden. In aansluiting op punt 6 van uw schrijven, kan ik aanduiden dat vanuit legistiek oogpunt zal overwogen worden om, zoals gesteld door het Arbitragehof, de schoolse terminologie over te nemen in de beroepsuitoefeningsvoorwaarden, gesteld in het kader van het koninklijk besluit nummer 78 van 1967". Einde citaat.

Tevens wordt er in deze brief verwezen naar de Europese wetgeving en vervolgens lees ik, ik citeer : "De hoogdringendheid is bovendien minder dwingend dan gesteld, vermits het decreet van de Vlaamse Gemeenschap slechts in werking treedt op 1 september 1995, zodat de eerste graden slechts kunnen verleend worden drie schooljaren nadien. Deze streefdatum zal ik evenwel in rekening nemen bij het behandelen van het dossier". Einde citaat. Aangaande dit laatste heb ik opnieuw een brief geschreven, waarop ik echter nog geen antwoord heb ontvangen.

De heer Santkin volgt dus de juridische redenering "gesteld door het Arbitragehof" en tevens volgt hij de redenering uit mijn brief. In werkelijkheid is dit echter niet zo eenvoudig als het wel lijkt. De vragen in verband met de beroepstitels en eventueel de studieduurverlenging, kunnen alleen maar zinvol worden beantwoord na een bindende afspraak met betrekking tot de basiscompetentie waarover de verpleeg-

kundige bij het afstuderen moet beschikken.

Met basiscompetentie bedoelen wij de competentie, met andere woorden het geheel van kundigheden, waarover alle afgestudeerden van de basisopleiding verpleegkunde moeten beschikken om als beginnende beroepsbeoefenaar taken op een gegeven beheersingsniveau uit te kunnen voeren.

Tot op heden bestaat er nog geen enkele bindende afspraak, noch tussen de hogescholen onderling, noch tussen de hogescholen en het werkveld. Dergelijke afspraken kunnen overigens pas worden gemaakt nadat er een akkoord is over de beroeps- en de opleidingsprofielen. Vandaar dat ik op 14 november 1994 de VLOR en de DVO opdracht heb gegeven om hiervan dringend werk maken. Op het ogenblik zijn er wat communicatiestoornissen tussen deze diensten, maar er worden inspanningen gedaan om de problemen op te lossen.

Uit een eerste onderzoek blijkt dat in de huidige opleidingsprogramma's, het gebrek aan samenhang en doorzichtigheid en consensus troef is. In de thans goedgekeurde opleidingsprogramma's bestaan er zeer veel vaktitels en grote verschillen inzake het aantal vakuren, dit al naargelang de hogeschool. Bijvoorbeeld uit een samenvattend overzicht, opgesteld door de Inspectie Hoger Onderwijs, vertegenwoordigd aan mijn linkerkant door haar meest eminente lid, de inspecteur-generaal, blijkt onder meer dat de administratie 1.238 verschillende vaktitels heeft goedgekeurd. Een operatie versobering en uitklaring lijkt mij dan ook absoluut noodzakelijk. Deze kan slechts efficiënt verlopen nadat er een akkoord is over de basiscompetenties. Slechts aan de hand daarvan kan worden afgeleid welke kennis, vaardigheden en attitudes er via het memo-opleidingsprogramma moeten bijkomen, inhoudelijk gaat het dus om veel meer dan om het opsommen van vijf of tien vaktitels en het is

geen volledig vrijblijvende bezigheid die tot grotere doorzichtigheid van de programma's en tot maatschappelijke herkenbaarheid zou leiden.

De Vlaamse regering heeft geopteerd voor basisopleidingen met een zo breed mogelijke inzetbaarheid en voor een zo kort mogelijke studieduur, dit uiteraard mits men de garantie geeft dat de deskundigheid binnen de studieduur kan worden verworven. Vandaar overigens mijn redenering in verband met de sociale verpleegkunde. Indien deze opleiding vier jaar duurt, houden wij daarmee rekening.

Indien wij ons baseren op de brief van de heer Santkin zullen er op juridisch vlak wellicht geen problemen rijzen, maar dit wel op voorwaarde dat er enige verduidelijking wordt gegeven. Voor de niet ingewijde is het nu namelijk zeer moeilijk om te lezen wat hij niet moet lezen, maar te lezen wat niet wordt vermeld. Het zou beter zijn indien hij kon lezen wat er stond. Indien er geen verduidelijking komt, zullen we de optie volgen waarover ik daarstraks reeds sprak. Dit kan overigens onafhankelijk van deze discussie gebeuren, na de inhoudelijke doorlichting. Het is namelijk mogelijk dat we bij het bepalen van de beroepsprofielen spontaan en onafhankelijk van de federale wetgeving, tot het inzicht komen dat er een afzonderlijke opleiding moet worden georganiseerd. Vanaf 1998 zou het veld dit overigens spontaan kunnen organiseren. Het is echter mogelijk dat de wetgever voordien reeds moet ingrijpen en dat het HOBU-decreet moet worden aangepast.

Op dit vlak is mijn antwoord tweeledig. Op juridisch vlak zullen er waarschijnlijk geen problemen zijn en zullen we dus niet moeten overgaan tot het creëren van opleidingen van de opties, dit op voorwaarde dat de federale regering de nodige wijzigingen aanbrengt. Deze tekst is voor de consument bijna onmogelijk te lezen. Indien er niets gebeurt, moeten we versneld de opties verande-

Van den Bossche

ren in opleidingen. Bepaalde aanpassingen zijn echter noodzakelijk, namelijk, ten eerste de inhoudelijke uitzuivering van de beroepsprofielen en van de titels, ten tweede, een harmonisatie van het programma op een minimale basis en ten derde, indien zou blijken dat onze optie van een gemeenschappelijkheid en een bijkomende optie niet volstaan om te voldoen aan een beroepsprofiel, moeten we overgaan tot het creëren van nieuwe opleidingen.

Dan moeten we hetzelfde doen als wat er met de vroedkunde is gebeurd en de juiste conclusies trekken uit wat medisch noodzakelijk blijkt als minimale kennis om een beroep te kunnen uitoefenen.

Ik merk nog een aantal kleine zaken op. In verband met de voortgezette beroepsopleidingen zijn er nog geen criteria vastgelegd.

Wat de stage betreft hebt u volkomen gelijk, maar we botsen op dat gebied met de federale overheid. Daar moet zeker een oplossing voor worden gevonden.

Vervolgens mogen we het niet zo ver doordrijven dat we gezondheidszorg gelijkstellen met kwaliteitszorg. We kunnen hoogstens spreken van algemeen verband tussen beide, maar de consument zal altijd wel een duidelijk signaal sturen en druk uitoefenen

nen wanneer hij merkt dat de kwaliteit te sterk te wensen overlaat. Wij proberen -en dat is ook de primaire opdracht van de hogescholen - de interne kwaliteitszorg aan te zwingen. Extern moet, hoe dan ook, via doorlichting hetzelfde gebeuren. Het systeem dat de inspectie voorstelt, lijkt me dan ook helemaal niet slecht: als er vier opties zijn, zouden vier externe experts worden aangesteld in de school. Op die manier ontstaat een diversificatie waardoor het mogelijk wordt het geheel deskundig te bestuderen.

De teksten over het ASBO liggen klaar, maar het is maar de vraag hoe en wanneer daarover nog een stemming kan plaatsvinden met het oog op de ontbinding van het parlement die voor 7 april is gepland. Dit zou enkel mogelijk zijn bij wijze van een spontaan parlementair initiatief met betrekking tot technische problemen van het HOBV. Indien die parlementsleden het dan ook nog zinvol zouden vinden het ASBO-punt daaraan toe te voegen, dan kunnen ze over mijn teksten beschikken. Ik kan evenwel niets beloven.

De vraag van de heer Tavernier heb ik al beantwoord en ik hoop dat mijn uiteenzetting afdoend genoeg is voor mevrouw Van Cleuvenbergen, want ik ken deze sector niet zo goed.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw R. Van Cleuvenbergen : Ik heb dus begrepen dat er een overleg is aangevraagd, maar dat dit nog niet heeft plaatsgevonden. In de toekomst zal het naar mijn mening belangrijk worden dit gesprek te institutionaliseren.

De gewone gegradueerden zullen geen probleem vormen, zegt u, maar de bijzondere beroepstitels en -bekwaamheden moeten worden opgevolgd. Minister Santkin is blijkbaar niet van plan hier een dringend punt van te maken, maar ik hoop dat u inziet dat het voorbereidend werk al snel moet starten. Vooral de kritiek en de reacties die de jongste tijd de kop opsteken, vormen al voor een lijvig basisdossier.

Minister L. Van den Bossche : Wat het al dan niet dringende aspect van deze zaak betreft, verzeker ik u ervan dat ik het helemaal anders zie dan minister Santkin. Ik ben het in die zin volkomen met u eens.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

— *Het incident wordt gesloten om 15.04 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties.

Ze worden in twee edities uitgegeven :

- de eerste, met witte kaft en het embleem van de Vlaamse Raad in goudkleur, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen ;
- de tweede, met witte kaft en met onderaan rechts de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

AZRV : Commissie voor de Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften

BAAZ : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Ambtenarenzaken

BEAG : Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden

CULT : Commissie voor Cultuur

EELW : Commissie voor Economie, Energie, Landbouw en Werkgelegenheid

FIBE : Commissie voor Financiën en Begroting

HROL : Commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting

LENA : Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

MEDI : Commissie voor de Media

ONVW : Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

OPWV : Commissie voor Openbare Werken en Vervoer

SAMW : Commissie voor Samenwerking

WEGE : Commissie voor Welzijn en Gezondheid